Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

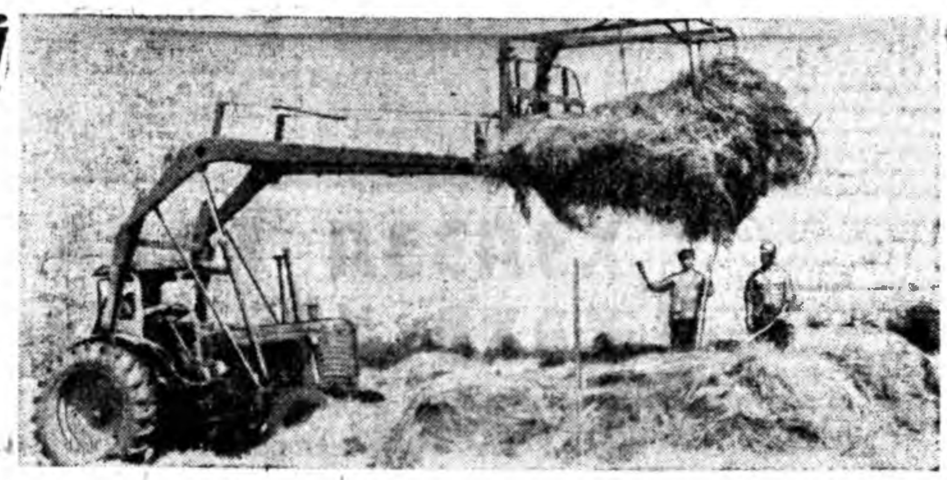
Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 188 (13677) | 1974 оной августын 13, вторник | Сэн 2 мүнгэн

ТҮРҮҮШҮҮЛДЭЛ АДЛЯАР АЖАЛЛАЖА, ТЭЖЭЭЛ ЭЛБЭГЭЭР БЭЛЭДХЭХЭ

ЭДЭБХИТЭЙ ЗОНОЙ ЭРШЭ НЭГЭН

Репортаж

Эндэ тэндээ шара, хүхэ, сагаан сэсэгүүдээр толботоод, хилганын оройгоор хүрилэн халюуржа, зарим газараараа хүнэй үбсүү тулама үдхэн тунга ногооной эбхэрэн долгилжо байхые харахада ямаршье гоёб даа. Хаа хаанагүй сэсэг набша, ногооной хангалтама үнэр анхилна.

Худан голой урда бэеһээ эхилээд, саашаа Сагаа—Нуур, Ожорһото. Сулхара гэхэ мэтэ газарнуудта ябахада үргэлжэ ногоон сабшалан хабтайна. Тээ саашаа Хэлтэгы, Бэлшэр, Шара-Тала тээшэ онохоодо бургааһа шугын забһараар бирагар олон бухалнууд, шэнээр табигдаһан һүринүүд жэрылдэн харагдажа эхилнэ.

— Бидэшни түрүүн, эртэ хагдарлаг дээрэ газарайнгаа үбһэ сабшажа захалнабди. Тэндэхи үбһэеэ абажа юушоо буутарнай гол газарайннай ногоон үшөөл һайн болоод байдаг юм,—гэжэ Худанай совхозой нэгэдэхи отделениин эрхилэгшэ Бальжинима Дубшанов хэлэнэ.

Бэлшэр гэжэ газарта ерэхэдэмнай таба-табаарнь зэргэлүүлэн табижархиһан һүринүүд эндэ тэндэшье жэрылдэнэ. Харгын хойто захада ниилээд үргэн сабшалан дээрэ үбһэ сабшажа, хуряажа, һүрилжэ байһан хүнүүд, машина, тракторнууд харагдадхиба.

— Эдэмнайл совхоз соогоо эгээл ехэ үбһэ хуряажа абаад байһан звено гээшэ. Харанагта, энээхэн гансахан харгын баруун талада хэды үдэр соо хори гаран һүри бодхоожорхёод байхыень, — гэжэ эндэхи үбһэшэдэй звенонуудта ябажа эдэрһэн трактор, машинануудые заһабарилдаг, техническэ харууһа хэдэг агрегадай мастер-наладчик Балдан-Доржо Жамьянов хөөрэнэ.

Тус совхозой гурбадахи отделениин А. А. Родионовой хүтэлбэрилдэг бригадын оньһожоруулагдаһан звено үбһэндэ ороһон түрүүшын үдэрһөө хойшо эршэмтэй шангаар хүдэлнэ. Оройдоол 8 хүнһөө бүридэһэн долоон трактортай энэ звено хүдэлжэ эхилһээр 12 үдэр соо 1000 гаран центнер үбһэ һүрилөөд, Худанай совхоз соогоо социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябана.

Эгээл үдэ багта эршэтэ халуун ажал эндэ бусалжа байба. Механизаторнууд Петр Михайлов, Михаил Кривошеев хоёр һубарилдан ябажа, тракторай тармууραар сабшаһан үбһэ баал болгон суглуулнад. Тармаһан үбһэнэйнгөө баалай багашаг байхадань нэгэ тээшэнь хумин, тракторай волокушаар суглуулжа абахада бэлэн болгоно. Тиигэжэ обоолһон үбһыень тракторист Константин Семигузов волокушаараа нэгэ тээһээнь түлхюулээд, томо гэгшын бухал болгожо, һүриин хажууда абаашана. Тэрэнииень үбһэ сомодог тусхай оньһон түхеэрэлгэтэй трактортай Александр Ципилев өөдэнь орбойтор үргөөд лэ һүри дээрэ табижа байха юм. Иван Трофимов Николай Рекунов хоёр аса баринхай һүриеэ, гэшхэжэ, дээрэхиинь тэгшэлэн заһажа, хүлһэ һалһан болошонхой хүдэлнэд. Юрэдөө миин байха нэгэшье хүн үгы. Хараһаар байтар һүринь үндэр боложол байба.

— Үдынгөө сайлалгада орохо үды зон гүйди?—гэжэ хушан шарахан үһэтэй залуу хүбүүн Иван Трофимов тээ саанань утаа гаража байһан отог тээшэ харасгаан, хажуудахи наһажаал нүхэр Николай Рекуновто хандана.

— Байза, Ваня, бү яара, энээхэн һүриеэ дүүргэд оролгодоо ороховди. Гэнтэ аадаршье адхаржа болохо,—гэнэ нүгөөдэнь.

— Бороо орохоео байнагүй даа. Үбһэндэ ороһонһоомнайшье хойшо дуһал бороо унаагүй бэшэ гү. Наран шарахаял мэдэнэ ха юм,—гээд, залуу хүбүүниинь халуун наранда ядарангяар дуугарна...

— Шииг нойтон ороогүй үбһэ яһалал һайн шанартайгаар абхуулжа байна. Сабшаһан ногоое энэ халуун наранда хоёр үдэр тухай хэбтүүлээд лэ тармажа, хуряажа һүрилнэбди. Энээнһээ дан үлүүсэ бутартар хатаажархихада муу ха юм. Харин энээхэн дороо үһатай газарайнь ногооел тармажа, добо дээрэ гаргаад дахин хатаанабди, — гэжэ звеногой ахалагша механизатор Николай Рекунов хөөрэхэ юм,

Үбһэеэ хуряажа, һүрилжэ байһан газарһаань холо бэшэхэнэ тракторист Александр Андриевский хоёр косилкатай агрегадаар ногооной ургаса сабшажа ябахань харагдана. Эдэнэр илангаяа сабшалга хуряалга хоёрой хоорондо забһар гаргахагүй гэжэ оролдоно. Үбһэеэ тракторай шарга дээрэ һүрилөөд, сомоонуудаа шэрэжэ нэгэ газарта таба-табаарнь суглуулаад хорёолно. Иигэжэ тус звено үдэр бүри 4—5 һүри бодхоодог.

Эдэнэр бүхыдөө 4400 центнер үбһэ хуряажа абаха түсэбтэй юм. Тэрэнээ богони болзорто, һайн шанартайгаар бэлэдхэхын тула үглөөнэй наранаар гараад лэ үдэшын харанхы болотор сабшалан дээрэ габшагай шангаар хүдэлнэ.

М. НАМЖИЛОВ.
Хэжэнгын аймаг.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Тракторай оньһон косилка үндэр үдхэн ногоо урматайгаар хирган унагаана.
2. Үбһэ һүрилэлгэ.
3. Звеногой гэшүүд сабшаһан үбһэеэ яажа түргэнөөр хуряажа абаха тухай хөөрэлдэжэ байна.

Авторай фото.

БРИГАДЫН УЯЛГА ЕХЭ

«Знамя Ленина» колхозой хонишодой бригаданууд жэл бүри һүрэг хонидтоо тэжээлыень өөһэдөө бэлэдхэжэ абадаг заншалтай юм. Тиим мүнөө бригадир И. Гениновэй хүтэлбэрилдэг комплексэй 5-дахи бригадын хонишод үбһэ хуряалгаяа түлэг ябуулжа байна.

Энэ бригада бүхыдөө 300 гектар сабшалангһаа 3200 центнер гэхэ гү, али нёдондонойхиһоо 2200 центнер үбһэ ехээр суглуулха түсэбтэй юм. Мүнөө энэ сабшалан дээрэнь 20—20 хүнһөө бүридэһэн хэдэн звено ажалнана.

— Хабар даалгагдаһан сабшаландаа наг шэбхэ, илангаяа минеральна үтэгжүүлгэ ехээр оруулаа һэмди. Энээнэй ашаар үбһэ ногооноййнь ургаса урдынхиһаа жэшээлэшэгүй һайн, үндэр, үдхэнөөршье ургаа. Мүнөө гектар бүриһөө дунда зэргээр 20—25 центнер үбһэн абтана, — гэжэ бригадир И. Генинов мэдүүлээ.

Даалгагдаһан сабшалангаа өөһэдөө хуряажа байһан тус бригадын Даша Сангаевай, Цырен-Дари Дамдиновагай, Будажап Манибадаровай хүтэлбэрилдэг үбһэшэдэй звенонууд горитой тэжээл бэлэдхээд байна. Жэшээлбэл, хонишон Д. Сангаевай звено 20 гаран һүри бодхоогоо гэхэ гү, али 450 шахуу центнер үбһэ абаа. Харин, Б. Манибадаровай, Ц-Д. Дамдиновагай ударидадаг үбһэшэдэй коллективүүд 350—400 центнер тэжээл хуряажа һүрилэн сомоод байна. Гэхэтэй хамта тус бригадын хонишодой звенонууд тус бүрөө 500 центнерһээ бага бэшэ үбһэ бэлэдхэхэ зорилго хараалһан юм. Мүнөө энэ уялгань дүүргэгдэхэ дүтэлөөд байнхай.

В. ШИРДАРМАЕВ.
Мухар-Шэбэрэй аймаг.

ХҮРШЭНЭРТӨӨ ТУҺАЛНАБДИ

Манай комбинадай коллектив жэлһээ жэлдэ хүршэ Эрхирэгэй совхоздо алибаа шефскэ туһаламжа үзүүлжэ байдаг болоһоор үнинэй юм. Тэрэл заншалаа үргэлжэлүүлэн, үбһэ хуряалгын эхилһэн дары тус ажахын отделенинүүдтэ бүлэг бүлэгөөрнь хубаарилан, 30 хүдэлмэришэдые байрлан хүдэлхөөр эльгээһэн байна. Тэдэ нүхэднай бүгэдөөрэн үбһэ хуряалга дээрэ мүнөө ажаллажа байна. Үрэ дүнгыньшье һанаһанда хүрэмөөр.

Аймагай Соведэй гүйсэдкомой үтэһэн даабариин ёһоор предприятимнай өөрынгөө хүсөөр 1.500 центнер үбһэ сабшаад, һүрилжэ үгэхэ, 100 тонно набша намаа суглуулха уялгатай юм. Теэд үбһэшэдэй габшагай ажалай ашаар мүнөө үедэ 900 шахуу центнер үбһэн һүри болонхой. Энэ үбһэ өөһэдынгөө сабшаһан 125 гектарһаа суглуулаа.

Таһархай нютагай сабшалан дээрэ хүдэлжэ байһан табан хүнһөө бүридэһэн коммунист нүхэр Степановай звено 55 гектарай ногоо унагаагаад, 370 центнерэй һүринүүдые бодхоогоо. Мүн Добо-Енхорто ажалладаг нүхэр Михайловай даадаг найман үбһэшэдые магтамаар. Тинхэдэ үшөө 15 хүн Онохой тосхонһоо үдэрөөр ябажа хүдэлнэ. Энэл хэбээрээ хүдэлөө хадаа даабаряа эртүүр дүүргэхэ аргатайбди гэжэ үбһэшэд найдуулна.

Олон хүнэй хабаадалгатайгаар субботник, воскресникүүдые эмхидхэжэ байгаад, 66 тонно набшаһата тэжээл суглуулһан, 15 гектар овощой буртаг ногоо түүһэн байнабди. Бульдозер тракортай нэгэ механизатор сенаж даралга дээрэ хүдэлнэ.

Гадна дүрбэн автомашина (жолоошодтойгоор) тэжээл шэрэхыень Улаан-Үдын аймагай ажахынуудта хэрэгынь бүтээлсэжэ байнхай.

Ц. ЦЫБАНОВ.
Онохойн модоной комбинадай парткомой секретариин орлогшо.

ДАХИНАА ШАЛГАРБА

Ниитынгээ адууһа малда бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл һайн шанартайгаар бэлэдхэжэ абахын тула ана-мана мүрысэжэ байһан совхозой үбһэшэдэй дундаһаа Фёдор Петрович Левкинэй хүтэлбэрилдэг звено дахинаа шалгарба. Тэдэнэр һүүлэй арбан хоногой дүнгөөр 1000 гаран центнер үбһэ сабшажа һүрилбэ. Звенодонь 26 хүн ажалладаг юм. Тэжээл бэлэдхэлгээ богони болзорто үнгэргэжэ, түсэбэй ёһоор 3776 центнер үбһэ хуряажа абаха даабаряа сүм дүүргэхын түлөө эндэхи үбһэшэд улам шударгыгаар ажаллажа байнхай.

А. АФАНАСЬЕВ.
Прибайкалиин аймаг.
«Прибайкальский» совхоз.

ГЕКТАРАЙ—30 ЦЕНТНЕР

Борьёогой совхоз сабшалангай гектар бүриһөө ехэ үбһэ абадаг болонхой гэжэ аймаг соогоо суурхадаг юм.

һүүлэй жэлнүүдтэ сабшалангай ургаса дээшэлүүлхын тула совхозой луговодууд газарай үрэжэл һайжаруулжа, наг шэбхэ ехээр гаргаһан юм. Жэшээнь, эндэхи дүршэлтэй луговод Ф. Ф. Чекомазов сабшалан дээрээ культур-техническэ хүдэлмэри хэһэнэйнгээ ашаар даалгагдаһан 300 гектарай га бүриһөө 30—35 центнер һайн шанартай үбһэ хуряадаг болонхой. Энэ жэлшье түрүү луговод 5000 центнер үбһэ хуряахаар уялга абаад, бэелүүлжэ байна. Мүнөө хахад сабшалан дээрэһээнь 3000 центнер үбһэн һүрилэгдэнхэй.

Тиихэдэ М. Н. Селивановай хүтэлбэрилдэг звено гектар бүриһөө 32 центнер үбһэ хуряажа, 2700 центнер һүрилөөд байна. Энэ звено даалгагдаһан сабшалангһаа 3500 центнер үбһэ хуряаха түсэбөө холо үлүүлэн, 4000 центнертэ хүргэхэ зорилготой. Мүн А. Елизовэй хүтэлбэрилдэг звено 2000 центнер, А. Борисовай звено 1100 центнер һайн шанартай үбһэ һүрилөөд түрүүшүүлэй зэргэдэ ябалсана. Оньһожоруулагдамал эдэ дүрбэн звенонууд 655 гектар сабшалангай гектар бүриһөө 20 центнерһээ доошо бэшэ үбһэ абаха түсэбөө холо үлүүлэн дүүргэхөөр ажаллажа байна. Энээнһээ гадна, 385 гектар таримал ногоо хуряаха түсэбтэй юм.

Тиихэдэ морин косилкануудтай, гар хажууршадтай хэдэн звено эмхидхэгдэжэ, оньһожоруулагдамал звенонуудай ябажа болохогүй хадын үбэрнүүдэй, хобоо жалгануудай ногоо сабшана. Эдэнэр мүн лэ совхозойнгоо малда ниилээд ехэ тэжээл бэлэдхэжэ, ерэхэ жэлэй үбэлжэлгэдэ бэлдэлсэхэ зорилготой.

Д. АЮШЕЕВ.
Зэдэ.

ХОЁР ХАЛААНДА

Дээдэ-Тайлсын совхозой гурбадахи отделенидэ ногооной шэмэтэ гурил гаргадаг АВМ-0,4 агрегат хүдэлгэгдэжэ эхилһээр үнинэй юм. Наран түгал, хурьгадта ногооной витаминтай гурил хүсэд хүрэхөөр бэлэдхэжэ абахын тула совхозой мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд энэ агрегадайнгаа ажалые түрүүшын үдэрһөө эхилжэ хоёр халаанда эмхидхэһэн юм. Найман хүнһөө бүридэһэн, дүршэлтэй механизатор Фёдор Усенковой даадаг энэ агрегат мүнөө бүхыдөө 380 центнер ногооной гурил гаргаад байнхай.

Б. ЛАЙДАПОВ.
Хориин аймаг.

ТҮРҮҮ ЗВЕНО

Үбһэ хуряалгаяа хэнһээшье түрүүн эхилһэн түрүү механизатор Валерий Михайлович Черноволой ударидадаг үбһэшэдэй звено колхоз соогоо эрхимлэжэ ябаһаар. Энэ звеногой гар хажууршад, косилкашад, тармууршад, бухал табигшад, һүри сомогшод бүлтадаа үдэр бүриингөө даабариие холо үлүүлэн дүүргэжэ, ажалайнгаа бүтээсые горитойхоноор дээшэлүүлнэ.

Социалис мүрысөөнэй дүнгөөр тус звеногой үбһэшэд эрхимлэжэ, колхозой правлениин, партийна организациин дамжуулгын улаан вымпелээр шагнагдаа. Энэ дүрсагдагша коллектив үнгэрһэн табан үдэрэй туршада 1120 центнер үбһэ хуряаһан байна.

С. РИНЧИНОВА.
Хяагтын аймаг.
Ранжуровай нэрэмжэтэ колхоз.

СОВЕТ ОРОН: ШЭНЭ һОНИН

СҮЛӨӨЛЭГШЭ—ГЕРОЙНУУДАЙ ЗАМААР

РИГЭ. (ТАСС-ай корр. В. Семенов.). Совет арадай революционно, дайшалхы ба ажалай алдар солын газар нютагуудаар бүхэсоюзна аяншалгада хабаадагшадай хотын слёт Ригэдэхи сүлөөлэгшэ-сэрэгшэдэй хүшөөгэй дэргэдэ баярай митингээр нээгдэбэ.

Фашис булимтарагшадһаа Ригэ хотые сүлөөлһөөр 30 жэлэй ойдо слёт зорюулагдаһан байна. Ригын рефрижераторна флодой баазын, «Ригас мануфактура» гэжэ текстильнэ комбинадай, полупроводниково приборнуудай заводой, «Данко» гэжэ сэрэгэй-патриотическа эдиршүүлэй клубай ба бусад районно следуудта илажа гараһан комсомолшуудай түлөөлэгшэд митингдэ хабаадаа.

Он жэлнүүдэй үнгэрхэ тума Совет Латвиин улам олон хүбүүд, басагад сэрэгэй-патриотическа хүдэлөөндэ хабаадана. Гэбэшье энэ жэлэй бүхэсоюзна аяншалгада илангаяа олон залуушуул хабаадаһан байха юм. Байгша оной түрүүшын хахад жэлдэ нёдондо жэлэй энэ үеынхиһөө 1,5 дахин олон хүн хабаадажа, аяншалагшадай тоо 70 мянгада хүрэһэн байна. Эдэнэр Ригэ болон Совет Латвиин бусад хотонуудые, һуурин тосхонуудые сүлөөлхын түлөө байлдаануудай болоһон газарнуудаар аяншалаа. Тиихэдээ комсомолшууд үнэтэ материалнуудые суглуулжа, Ригын музейнүүдтэ бэлэглэбэ.

Заволжодо—габшагай арбан хоног

САРАТОВ. (ТАСС-ай корр. А. Сыроваткин.). Таряа хуряалгын габшагай арбан хоног Саратовска областьдо соносхогдобо.

Бороо хуратай байгаашье һаань, Саратовска областиин үргэн нэлэнхы талмай дээгүүр таряа хуряалга түлэг дундаа ябана. Гурбадахи миллион гектар дээрэһээ таряан хадагдаа, хоёрдохи миллион гектарһаань ургаса сохигдоо. 20 мянган комбайнер, 30 мянган жолоошон түхэреэн сүүдхын турша соо габшагайгаар ажаллана! Наратай сэлмэг үдэрнүүдтэ эдэнэр 210—220 мянган гектар дээрэһээ таряа хадана, 100 мянга гаран тонно орооһо элеваторнуудта зөөжэ оруулна. Александр Денисов, Василий Решетняк, Александр Лобанов, Николай Касай болон бусад комбайнернууд область доторoo түрүүлэн үдэрэй турша соо мянга гаран центнер орооһо сохиһон байна. Тиихэдэ областиин механизаторнууд тарилга хэхэ газараа хахална.

Түсэбтэ табан жэлэй, тодорхойлхы жэлэй ургаса хуряалгада хабаадагшад ростовойхидой «Рекорд — хүдэлмэриин нормо» гэһэн үүсхэл дэмжээ. Эдэнэр сүүдхын турша соо түд бүридөө 40 гектар дээрэ хадалга хэнэ, 25 гектарай ургаса сохино. 10 хоногой үедэ эдэнэр габшагайгаар ажаллан, таряа хуряалгаяа дүүргэхые хараална.

Трактористын рекорд

КАЗАНЬ. (ТАСС-ай корр.). Хүдөө ажахын оньһото техникые бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглахын түлөө орон дотор дэлгэрһэн хүдэлөөе улам олон хүнүүд дэмжэнэ. Татарай Азнакаевска районой Вахитовай нэрэмжэтэ совхозой тракторист коммунист Рафаэль Г. Фаттахов гайхамшаг амжалта туйлаа. 8 корпустой плугтай «К-700» түхэлэй трактораар 22 часай турша соо таһалгаряагүй хүдэлхэдөө, тэрэ 67 гектар газар хахалһан байна. Тиигэжэ халаанайнгаа нормые 6 шахуу дахин үлүүлэн дүүргэв.

Түрүү механизатор 2 мянган гектар намарай паар хахалхые уялгалба.

ТУРКМЕНИИН БАХЧА ЭЛЬГЭЭГДЭНЭ

АШХАБАД. (ТАСС-ай корр.). Туркмениин газар дээрэ ургуулагдаһан үрэ жэмэстэй түрүүшын эшелонууд Россин Түбэй хубиин, Ураалай ба Сибириин хото городуудтэшэ шэглэн ошобо. 1500 тонно дыни, арбуз, виноград, персик болон бусад үрэ жэмэс эдэ эшелонуудта ашагданхай.

Энэ жэлдэ республикын бахча ургуулагшад 119 мянган тонно арбуз, дыни гүрэндэ худалдаха юм.

ХҮДЭЛМЭРИШЭДЭЙ БҮЛЭДЭ НЭМЭЛТЭ

КАЛУГА. (ТАСС-ай корр.). Техническэ мэргэжэлэй училищинуудые энэ жэлдэ дүүргэһэн 4 мянга гаран хүн областиин промышленна предприятинуудта, барилганууд дээрэ хүдэлжэ эхилбэ.

Хүдэлмэришэн ангиин зэргэдэ залуушуулай ниилэн оролгодо зорюулагдаһан баяр ёһолол болоо. Социалис Ажалай Герой Д. Д. Куликов түрүүтэй Калугын электромеханическа заводой ветерануудшэнэ нэмэлтые халуунаар угтаба. Нүхэр Куликов юрын хүдэлмэришэнһөө предприятиин директор хүрэтэрөө ургажа, ехэ зам гаталһан байна. Заводтохи Ажалай алдар солын музей соо орожо, эдэнэр коллективэй гайхамшагта ёһо заншалнуудтай танилсаба. Совет хүдэлмэришэнэй үндэр нэрэ зэргэ нангинаар сахижа ябахые эдэнэр тангариглаа. Ажалай путёвконууд, «Хүдэлмэришэн болобо гээшэш» гэһэн бэшэгтэй улаан лентэнүүд, зэмсэг хэрэгсэлнүүд эдэнэртэ барюулагдаһан байна.

Людиновско тепловоз бүтээлгын заводой коллектив залуушуулые хүндэмүүшэ халуунаар угтан абаа. 200 гаран залуу токарь, слесарь, фрезеровщик, гагнууршан эндэ ерэбэ.

Шэнэ барилгануудта хэрэглэгдэхэ мрамор үнгэлэлтэнүүд

АЛМА-АТА. (ТАСС-ай корр. В. Ганжа). Үнгэлэлтын мрамор хюреөдэдэг шэнэ автомат лини Казахстандахи Бурундайска ехэ заводто ашаглалгада үгтөө. «Казмрамор» комбинадай ба «Алма-Ата-облтяжстрой» гэжэ трестын коллективүүд энэ линиие түсэбөөр хараалагдаһанда орходоо кварталаар урид ашаглалгада үгөө.

КамАЗ-ай барилгашадай габшагай вахта

НАБЕРЕЖНЫЕ ЧЕЛНЫ. (ТАСС-ай корр. П. Рябов). Коммунист И. Лазаревай хүтэлбэрилдэг КамАЗ-тахи түрүү бригадануудай нэгэн барилгашадай үдэрэй урда тээхэнэ ажалай шэнэ илалта туйлаа. Дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудаа болзорһоонь урид дүүргэһэн тухайда энэ эбтэй эетэй коллектив мэдээсээ. Автозаводой ашаглалгада тушаагдахаяа байһан барилганууд дээрэ эдэнэр 5 мянган кубометр түмэр-бетон хабсарһан байна. Энэнь, түсэбөөр хараалагдаһанда орходоо, 2 дахин ехэ юм. Бригадын гэшүүд В. Арасланов, Н. Ефремов, И. Сунгатуллин, Н. Байлычев гэгшэд үдэрэйнгөө нормые хоёр дахин үлүүлэн дүүргэнэ.

И. Лазаревай бригадын коллектив түсэбтэ табан жэлэй дүрбэдэхи жэлэй даалгабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө мүрысэдэг КамАЗ-ай барилгашадай 300 бригадын нэгэниинь болоно.

Эрдэм наука ба журналистика

ВЛАДИВОСТОК. (ТАСС-ай корр.). Эрдэм, техникэ тухай бэшэдэг Алас-Дурна зүгэй, Зүүн Сибириин журналистнуудай зонын семинар дүрбэн үдэрэй турша соо эндэ боложо дүүрэбэ.

Алас-Дурна зүгэй научна түбэй президиумэй түрүүлэгшэ, СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент А. П. Капица түгэсхэлэй үгэ хэлэхэдээ, Алас-Дурна зүгэй научна асуудалнуудта анхаралаа ехээр хандуулһанайнь түлөө журналистнуудта баяр хүргөө.

Семинарта хабаадагшад Владивостогой академгородогто, Поповой нэрэмжэтэ арал дээрэхи далайн туршалгын станцида, мүн Лазурна тохойдо хүрэһэн байна.

МҮНӨӨНЭЙ АГУУ БАРИЛГА

400-hаа 20.000 хүрэтэр

Тоннельнэ 11-дэхи отрядта мүнөө 400-гаад хүн хүдэлнэ. Тэдэнэр гол түлэб жолоошод, бульдозеристнууд, барилгашад болоно. Тиихэдэ 1979 ондо энэ отрядта гансахан тоннель малтагшадай тоо 20000-да хүрэхэ байна. Энэ баримта юу харуулжа үгэнэб гэхэдэ, тоннельнэ 11-дэхи отрядай коллективэй хэхэ хүдэлмэриин хэмжээн хэдэ дахинаар үргэдхэгдэжэ байна бшуу. Орон доторхи эгээн ута — тус тустаа 6 ба 15 километртэ hунаhан Байгалай болон Муйска тоннельнүүдые тэдэнэр малтаха юм.

Республикымнай предприятинууд туhална

Республикымнай предприятинуудай хүдэлмэришэд Байгал-Амарай магистраль барилгада эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, ехэхэн туhаламжа үзүүлнэ. Улаан-Үдын промышленна олохон предприятинууд «үе сагай асари ехэ барилгада» яhала хубитаяа оруулна. Жэшээлхэдэ, хүүргын түмэр зүйлнүүдые бүтээдэг завод хүдэлмэришэдые тиишэ эльгээhэн, 25 тоннын кранай түхеэрэлгэнүүдые хэhэн, түлишын материалнуудай томо хэдэн амhарта бүтээhэн байха юм. Ленинэй орденто ЛВРЗ-гэй хүдэлмэришэд крануудай түмэр аргамжануудые, авиазаводойхид элдэб зэр зэмсэгүүдые, судна бүтээлгын заводой хүдэлмэришэд буксирнуудые, «Электромашина» завод крануудые бүтээн гаргажа, БАМ-да эльгээнэ. БАМ-тай холбоо байгуулhан предприятинуудай тоо үдэр бүри олошорно.

Тиихэдэ республикымнай соёлой эмхи зургаанууд Байгал-Амарай магистралиин барилгашадта айлшалжа, концерт наада табина. Зүүн-Сибириин культурын институдай агитбригада, Буряадай филармониин концертнэ бүлэг БАМ ошожо, түрүүшынгээ концертнүүдые харуулаа.

Гүн тайгын замаар

Владимир Константинович Горячкинай толгойлдог «МИ-8» түхэлэй вертолёдой экипаж Нижне-Ангарск, Кумора, Хойто-Байгалай дабаан гэhэн замаар ниидэнэ. Энэ хадаа Байгал-Амарай магистралиин барилгада хүдэлжэ эхилhэн Улаан-Үдын авиапредприятиин вертолёдуудай түрүүшын экипажнуудай нэгэн болоно. Мүнөө энэ экипаж Хойто-Байгалай тайга соо хүдэлхэ хүнүүдые, элдэб түхеэрэлгэнүүдые, материалнуудые абаашажа буулгана. Мүнөө дээрэ хүлтэ хүнэй гэшхээгүй газарта тэдэнэр машинаяа буулгаха баатай болоно.

Улаан-Үдын вертолётчигуудай шэнэ экипажнууд ой тайгын замаар ойрын сагта ниидэжэ, ерээдүйн магистральтай холбоо байгуулжа эхилхэнь.

„Алло! Хонходоном...“

Хэлхеэ холбооной нимэ ехэ эрилтэ Хойто-Байгалда урдандаа үзэгдөөгүй байhан юм. Нижне-Ангарскын, Байгалай, Куморын хэлхеэ холбооной отделенинүүд дүүрэн хүсөөрөө хүдэлнэ. Найдамтайгаар хүдэлхын, шанарыень hайжаруулхын тулада Нижне-Ангарскын отделенидэ хэлхеэ холбооной шэнэ онол арга хэрэглэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, шэнэ передатчик хабсаруулагдажа тодхогдоhон, телеграфно-телефонно холхеэ холбооной канал татагдаhан, автомат оньhоор үзэг барлаха аргатай болоhон байна.

Хэлхеэ холбооной отделенинүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй ажаhууха байшан энэ жэлдэ ашаглалгада үгтэхэ юм. 1973 ондо дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ илагшад мүнөөшье ажалдаа эрхим дүнгүүдые туйлана. Нижне-Ангарскын почтын отделениин почтальон Т. Федорова, радиооператор В. Ивашкевич, телефонистка М. Екимова гэгшэд тэдэнэрэй тоодо оролсоно.

„Үе сагай барилга дуудана“

Оронноймнай зүг бүхэнhөө — Москваhаа, Ленинградhаа, Киевhээ, Харьковhаа, Грузиhаа, Белоруссиhаа, Армениhээ, Прибайкалиhаа хүнүүд БАМ-да ажаллахаар эльгээгдэнэ. Томско областиин жолоошод: Алексей Горшков, Вячеслав Марченко, Геннадий Аксенов гэгшэд Нижне-Ангарск ниидэжэ ерэбэ. Энээнэй урда тээ тэдэнэр Верхнекетскэ районой Катайга тосхондохи Полуденовско оньhожоруулагдаhан нүүдэл колоннодо ажаллажа байhан юм. Дүй дүршэлтэй эрхим классай жолоошод нигэжэ мэдүүлнэ: «БАМ-ай ямаршье хүдэлмэридэ ажаллахаар бэлэмди. Таанар манай нютагhаа түрүүшын харгы гаргагшад болонот. Дадажа байгаарайгты. Бидэнэр таанарайнгаа хойноhоо ошохобди гэжэ нүхэдэйнгөө захиhые мартаагүйбди. БАМ — мүнөө үеын хүнүүдэй хүсэжэ ябаhан хүсэл эрмэлзэл болоно. Хүшэр хүндэ байдал урдамнай хүлеэнэ. Хэдышье хүшэр байгаа hаань, тэрээнhээ сухарингүй ажаллаха хүсэлэнтэй ерээбди...»

В. ХАРАХИНОВ.

Николай Иванович Пешков дүшэн жэл соо түмэр замда хүдэлхэдөө, юрын слесарьhаа түмэр замай мастер хүрэтэрөө ургаhан юм. Тэрэ мүнөө Улаан-Үдын түмэр замай дистанциин Мостовая станциин эрхим хүдэлмэришэдэй нэгэн. Нүхэр Пешков түмэр замай хүндэтэ мастер гэhэн нэрэ солодо хүртэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Мостовая станциин эрхим мастер Н. И. Пешков.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

ШУХАЛА АСУУДАЛ ЗҮБШЭГДЭБЭ

(Городой агитколлективүүдые хүтэлбэрилэгшэдэй научно-практическа конференциhээ)

Городой промышленна предприятинуудай, организацинуудай, эмхи зургаануудай, партийна организацинуудай агитколлективүүдые хүтэлбэрилэгшэдэй научно-практическа конференци партиин горком үнгэргэбэ. Үзэл сурталай эдэ хүдэлмэрилэгшэдтэ алибаа туhаламжа үзүүлжэ байхаар табигдаhан холын хараата түсэбэй ёhоор энэ конференци зарлагдаа.

Городой районуудай партиин райкомуудай хүдэлмэрилэгшэд, агитколлективүүдые даагшад, методическа соведүүдэй түрүүлэгшэнэр энэ конференцидэ хабаадаа.

Ойлгуулламжын хүдэлмэри улам hайжаруулха тухай асуудал конференци дээрэ табигдаба. Партиин горкомой пропаганда, агитациин таhагые даагша В. В. Заикина энэ асуудалаар элидхэл хэбэ.

Үзэл сурталай хүдэлмэриин эгээл олон тоото хүдэлмэрилэгшэдынь агитаторнууд болоно. Эдэнэр хүдэлмэришэдэй дунда, тэдэнтэй сугтаа ажаллана. Тиимэhээ эдэнэр нүхэдэйнгөө дунда политическэ хүдэлмэри ябуулдаг, хүн зондо нүлөө үзүүлдэг байhаниинь ойлгосотой. Гадна саг үргэлжэ хүдэлдэг лекторинууд, зунай сагта ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулдаг талмайнууд город дотор олон юм гээд элидхэлшэ тэмдэглэбэ.

Политическэ хүдэлмэри ябуулха талаар олон коллективүүдтэ тусхай гурим бии болонхой. Авиационно, прибор бүтээлгын заводуудта, ЛВРЗ-дэ, «Электромашина» заводто, мебель хэдэг комбинадта болон бусад газарта имэ гурим бии юм. Жэшээнь, авиационно заводто политическэ мэдээсэл хэхэ гурим зохёогдонхой. Долоон хоногой среда бүхэндэ ажалай эхилхын урда тээ хүдэлмэришэдтэй хөөрэлдөөн үнгэргэгдэдэг. Политинформаторнуудта туhаламжа үзүүлхэ зорилгоор 21 хүнhөө бүридэhэн методическа совет байгуулагданхай. Соведэй гэшүүд эдэнэрэй үнгэргэдэг хөөрэлдөөндэ байлсаад, hүүлдэнь сугларжа зүбшэдэг, дутуу дундыень заадаг байна. «Политинформатор» гэжэ тусхай хуудаhан эндэ гаргагдадаг. Иигэжэ политинформаторнуудай ажал тухайда энэ хуудаhандаа бэшэдэг юм. Политическэ агитаци тодорхойгоор, үрэ нүлөө ехэтэйгээр ябуулдаг ондоо тээгүүрхишье агитколлективүүдэй хүдэлмэри тухай элидхэлшэ тогтообо.

Улаан-Үдын «Теплоприбор» заводой директор П. С. Сытов, мебель хэдэг комбинадай директор Шапиро, судна бүтээлгын заводой директор Н. А. Розанов болон бусад хүн зоной дунда лекци уншадаг, хөөрэлдөө үнгэргэдэг юм.

Политическэ хүдэлмэриин удха hайжаруулха, үрэ ехэтэй болгохо тухайда элидхэлшэ, үгэ хэлэгшэд тогтоhон байна. Мэдээсэлэй хэрэгсэлнүүдэй (газетэ, телевидени, радио болон бусадай) улам олошоржо байгаа үедэ политическэ хүдэлмэриин удха hайжаруулха гээшэ тон шухала. Лекци олоор уншагдана, хөөрэлдөөнүүдшье мүн лэ олоор хэгдэнэ. Теэд ниитын гурим, журамда харша элдэбын үйлэ хэрэгүүд манай ажабайдалда үзэгдэhөөр. Предприятинуудта, эмхи зургаануудта, организацинуудта элдэбын шалтагаанаар ажалай саг гээхэ ябадал бии байhаар. Ниитын журам эбдэхэ, элдэб эсын ааша гаргаха ушар үзэгдэhөөр. Эндэ нэгэл тоо дурдая. Шэнэ табан жэлэй үнгэрhэн гурбан жэлэй туршада элдэбын шалтагаанаар ажалай саг гээhэнэй гэмээр 19 миллион түхэригэй продукци дутуу үгтөө. Энэнь «Электромашина» заводой бүхэли жэл соо гаргадаг продукцитай адли болоно. Байгша оной түрүүшын хахад жэлдэшье алибаа шалтагаанаар хүдэлмэриин саг гээхэ ушар гараhан зандаа. Эдэ бүгэдэ юун дээрэhээ болоноб гэхэдэ, политическэ агитацинье зарим ушарта хэрэгсээнгүй, зарим тушаалтадай зүгhөө энэ хэрэг тоохогүй ябадал гарhанhаа болоно. Нүгөө талаhаа политическэ хүдэлмэриие уран хурса удхатай, ялас гэмэ болгожо шадагданагүй. Хүн зонтой тус тустайнь хүдэлмэри ябуулагданагүй гэжэ эндэ тэмдэглэгдэбэ. Тэрээнhээ гадна, ямар зоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулагдаха ёhотойб гэжэ шэнжэлжэ үзэгдэнэгүй. Ниитын журам эбдэдэг юун зон бэ гэжэ сагтуур уудалжа харагданагүй, илангаяа имэ зонтой зохихо хүдэлмэри ябуулагданагүй. Энээниие нэгэ жэшээгээр батадхая. Байгша оной июль hарада шалгалта хээд үзэхэдэ, ниитын журам эбдэгшэд манай эрхилдэг үзэл сурталай хүдэлмэриин газаа тээ үлэhэн байна.

Хүн зонтой тус тустайнь хүдэлмэри ябуулдаг сурталшад — агитатор-заабаришад (наставнигууд) гэжэ бии болонхой. Имэ ёhо гурим городой предприятинуудта бии юм. Прибор бүтээлгын заводой агитатор-заабаришадай хүдэлмэри тухайда эндэ тэмдэглэгдээ.

Политическэ агитациин удха, шэглэл тухайда судна бүтээлгын заводой партийна организациин секретарь Е. Н. Корягина үгэ хэлээ. Интернациональна хүмүүжүүлгэ эрхилдэг тухайдаа ЛВРЗ-гэй парткомой партийна кабинедые даагша Н. А. Марактаев, политическэ агитацида нютагай материал хэрэглэхэ тухайда прибор бүтээлгын заводой методическа соведэй түрүүлэгшэ А. Н. Хомяков, агитаторнуудые hургадаг, эдээндэ туhаламжа үзүүлдэг тухай партиин Советскэ райкомой секретарь Г. К. Ячменева гэгшэд үгэ хэлэбэ.

hүүлдэнь конференци дээрэ зүбшэл баталан абтаба.

Д. ЖУГДУРОВА.

ХЭЛЭЭЛ ХАДАА ХЭХЭ ХЭРЭГТЭЙ

Ажаhуудалай хэрэглэлэй эд бараа ехээр бүтээн гаргажа, ажалшадай байдал hуудалые улам hайжаруулха гэhэн шухала зорилго партиин XXIV съезд баталан абаа бэлэй. Буряадай модо болбосоруулгын ба мебель хэдэг комбинадай хүдэлмэришэд hайн шанартайгаар мебель бүтээжэ, юhэдэхи табан жэлэй даабари болзорhоонь урид дүүргэхэ гэhэн социалис уялга абаhан юм. Бишье тиимэ зорилго урдаа табиhан хүм. Табан жэлэй даабари болзорhоонь урид дүүргэжэ, хараалагдаhан түсэбhөө гадуур продукци ехээр гаргаха гээшэмнай ехэхэн удха шанартай хэрэг.

Зарим хүдэлмэришэд дээшэлүүлэгдэhэн уялга абаал hаа, байтараа дүүргэхэ бээзэбди гэжэ hанадаг хэбэртэй байгша. Имэрхүү hаналтай хүдэлмэришэд бидэнэйшье дунда бии. Энэ тон буруу. Юуб гэхэдэ, социалис уялга абаал hаа, даабаряа үдэр бүри үлүүлэн дүүргэжэ байха зэргэтэйш. Халаан бүриин даабари үлүүлэн дүүргэхын тула хаба шадалаа гаргахал бологдодог. Тэрэгүйгөөр жэлэй, табан жэлэй даабари дүүргэхэнь бэрхэтэй болохо байна бшуу.

Мүнөө манай комбинадай хүдэлмэришэд олон зүйлэй, hайн шанартай мебель хэжэ, ажалшадай эрилтые хүсэд хангаха гэhэн хүсэл эрмэлзэлтэйгээр ажаллажа байна. Халаан бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэхын тула бидэнэр дундаа мүрысэнэбди. Дүй дүршэлтэй, оролдосотой бэрхэ хүдэлмэришэднай энэ мүрысөөндэ илажа, олоной hайшаал магтаалда хүртэнэ. Хубсаhанай шкаф, элдэб янзын стул, стол, дивануудые hайн шанартайгаар, хүн зоной дура татама гоёор хэхын тула мэргэжэл шадабари, бэлигшье хэрэгтэй болодог.

Би Буряадай модо болбосоруулдаг ба мебель хэдэг комбинадай нэгэдэхи цехтэ хүдэлнэб. Манай цехэй коллектив ехэнхидээ стул, стол, диван хэдэг байна. Манай хүдэлмэришэдэй хэhэн мебель айл бүхэндэ хаража болохоор юм. Продукциингаа шанарыень hайжаруулха, гоё шанжатай болгохо хэрэгтэ ехэхэн анхарал хандуулдаг гээшэбди.

Арба гаран жэл соо тус цехтэ ажалланаб. Стул, дивандa хэрэгтэй детальнуудые бүтээдэг байнаб. Миниин хэдэг ажал харюусалгатай ажалай нэгэн болоно. Гадна стул, столой хүл, можонуудые үрэмдэжэ, нүхэ гарганаб.

Миллиметршье үлүү забhартайгаар үрэмдөө hаамни голодоhон гараха. Хэдэн олон хүдэлмэришэдэй хэhэн ажал миин хосорхо. Үнэтэй сэнтэй материал үлүү гаргашалагдаха. Нэгэшье алдуугүйгөөр хүдэлхэ ушартай бологдодог. hайн шанартайгаар ажалаа хэхын тула оньhон түхеэрэлгэеэ табан хургандаал адли мэдэхэ ёhотойб. Модо үрэмдэхэ үрэмүүдээ саг соонь хурсадаха шухала. Барижа байдаг техникэдээ харууhа hайнаар хээд байбал, халаан соогоо hаадгүйгөөр хүдэлхэ арга боломжо бии байна бшуу.

Олон жэлэй туршада энэ ажалда ябажа, дүршэл шадабаритай болоол хүн бээзэб. Ажалайнгаа эхилхэhээ 10—15 минута урид участогтаа ерэжэ, хэрэгтэй зэр зэмсэгээ бэлдэдэг заншалтайб. Ажалай үедэ ехэ hаатангүйгөөр хүдэлдэг гээшэб. Мүнөө халаан соогоо 370 деталь хэхэ даабаряа 400—415-да хүргэнэб. hарадаа 8.670 деталь хэхэ hаа, 9.600—9.700 деталь гаргажа, бүхы продукцияа эрхим шанартайгаар бүтээнэб.

Туйлаhан амжалтаяа улам арьбадхажа, үдэр бүри улам эршэтэйгээр ажаллаха гэhэн зорилго урдаа табинаб. Энэ зорилгоёо бодото дээрэнь бэелүүлхын тула хаба шадалаа гаргажал байнхайб.

Наймадахи табан жэлэй даабари болзорhоонь урид дүүргэhэнэйнгөө түлөө «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор шагнагдаhан хүм. Гүрэн түрынгөө дээдын хайра шагналда хүртөөд байхадаа, юhэдэхи табан жэл соо бүри габшагайгаар ажаллажа, даабаряа болзорhоонь урид дүүргэхэ социалис уялга абаа бэлэйб. Мүнөө 1975 оной январь hарын түсэбөөр ажаллажа байнхайб. Энэ хэбээрээ хүдэлжэ байгаа hаа, уялгаяа дүүргэхэмни лаб-тай.

Ажалаа зүбөөр эмхидхэхэ хэрэгтэм хамта хүдэлдэг нүхэдни, цехэймнай хүтэлбэрилэгшэд ходо туhалжа байдаг. Жэшээлхэдэ, манай партийна эхин организациин секретарь Юрий Чингисович Будаев намтай ходо хөөрэлдэдэг. Хэрэгтэй материалаар хангадаг, зүбшэл заабари үгэжэ байдаг. hарын дүүрэхэдэ намтай суг hуулсажа, табан жэлэй эхинhээ хэhэн ажалай дүн гаргалсадаг, үшөө хэды шэнээн юумэ хэхэ байhаниием тодорхойлон хэлэжэ үгэдэг. Иигэжэ үнэн зүрхэнhөө хөөрэлдэжэ, саашанхи хараа зорилгонуудаа хамта табихада, ехэ аша үрэтэй, урма зоригтой байдаг гээшэ. Бүри hайнаар хүдэлхэ дуран хүрэдэг.

Манай цех соо залуушуул олон ааб даа. Тэдэниие өөрынгөө мэргэжэлдэ hургаха гэhэн зорилго бидэнэй урда табигдадаг. Би мүнөө залуу хүдэлмэришэн Надя Кирюшинатай мүрысэнэб. Надя залуушье hаа, ажал хэрэгээ hайн мэдэдэг. hайн шанартай продукци ехээр гаргахын тула яhала оролдодог. Надя мүнөө халаанайнгаа даабари 7—10 процентээр үлүүлэн дүүргэжэ, муу бэшэ үрэ дүн харуулна. Продукциинь шанар ехэл hайн байдаг. Залуушуулай аха заха нүхэдэйнгөө дүй дүршэлые халан абажа, оролдосотой hайнаар хүдэлжэ байхыень харахада ехэл урматай байдаг.

Бидэнэр иигэжэ бултадаа мүрысэн хүдэлжэ байнабди. Мебель hайн шанартайгаар, хүн зоной дура татама зохидоор хэхэ гэhэн гол зорилго урдаа табинабди. Цехтэмнай 146 хүн ажаллана. hүүлэй сагта эдэнэр булта халаан бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэдэг болонхой. Продукциин шанарые hайжаруулха талаар ехэ юумэн хэгдэнэ. Хүдэлмэришэн бүхэнэй урда шанга эрилтэ табигдана. Манай коллектив hара бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэдэг болоо.

Манай нэгэдэхи цехэй коллектив байгша оной түрүүшын хахад жэлэй даабариhаа гадуур 10.400 түхэригэй мебель хэhэн байна. Нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада, 4 процентээр ехэ продукци гаргадаг болообди. Июль hарын даабари мүн лэ үлүүлэн дүүргэгдээ. Табан жэлэй даабариие болзорhоонь урид дүүргэхэ арга боломжо бидэндэ дүүрэн бии. Хэлээл хадаа хэхэ хэрэгтэй. Үнгэрhэн сагай дүн хараад үзэхэдэ, манай нэгэдэхи цехэй коллектив, тэрэ тоодо бишье үгэдөө хүрэхэб.

Комбинадаймнай булта хүдэлмэришэд «мүнөөдэр үсэгэлдэрэйхиhөө, үглөөдэр мүнөөдэрэйхиhөө hайнаар хүдэлхэ» гэhэн зорилго урдаа табяад, дунда мүрысэжэ байна. Хүдэлмэришэдэймнай иигэжэ оролдожо байhан дээрэhээ бага гаргашатайгаар ехэ продукци гаргагдана. Республикымнай, хүршэ область, хизаарнуудай ажалшад манай гаргаhан продукци ехэ дуратайгаар худалдан абадаг болонхой. Бидэнэр саашадаа hайн шанартай мебель бүри ехээр гаргаха гэhэн зорилго урдаа табинабди.

В. КОЖЕВНИКОВА,
Буряадай модо болбосоруулгын ба мебель хэдэг комбинадай үрэмдэгшэд, коммунис ажалай ударник.

ХЭhЭН ЭЭ ХЭЛСЭЖЭ, ЗОРИЛГОЁО ТОДОРХОЙЛБО

Захааминай аймагай ажахынуудай хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд хамтынгаа суглаан дээрэ хүршынгөө абаhан социалис уялгануудые зүбшэн хэлсэжэ эхилбэд.

hаяхан Далахайн совхозой хүдэлмэришэд болон мэргэжэлтэд энэ үүсхэл hайшаан дэмжэжэ, үнгэрhэн 6 hарын туршада туйлаhан амжалтануудаа зүбшэн хэлсээд, бии байгаа арга боломжонуудаа элишэлэн, саашадаа юу хэхэ байhанаа тодорхойлоо.

Тиин тус совхоз жэлэй түрүүшын хахадта горитой амжалта туйлаhан юм. Гүрэндэ мяха тушааха түсэбөө 109 процент, hү 103 процент, ноохо 133 процент дүүргэhэн байна. Энэнь нёдондо жэлэй энэ үеынхиhээ мяха тушаалганиь 9 процентээр, hү — 8, ноохо 33 процентээр дээшэ худалдагдаа.

Аймагай ажахынуудай хоорондо дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ илажа гараhанайнгаа түлөө тус совхоз КПСС-эй райкомой болон аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртэбэ.

Жэлэй түрүүшын хахадта hаалишад И. Шагдурова, Р. Доржиева, Н. Гончикова, Б-Х. Мижитдоржиева, Р. Бадмаева, хонишон Д. Бальжанов, мал адуулагшад Ж. Цыденов, Д. Норжитов, Л. Дылыков, Л. Дашиев, Т. Гонжитов, Ш. Шойдоров, адуушан Ц. Дымпилов гэгшэд горитой амжалта туйлаа. Эдэнэр гансашье мүнөө илалтатай ябаа бэшэ, мүн урданшье шалгаржа аймаг соогоо сууда гарадаг hэн.

Дээрэ дурсагдаhан түрүүшүүл hаяхан болоhон суглаан дээрэ өөрынгөө hанамжа, дурадхалнуудые дэлгэрэнгыгээр хэлэhэн байна. Совхоз энэ жэл 3.059 үхэр холын бэлшээридэ гаргаа. Бүри хабар, зуhаландаа гарахаhаа урид малай тус бүриин шэгнүүрые сүүдхын 800 граммаар нэмээхэ гэжэ абаhан уялгаяа хүршэ аймагайнгаа үүсхэлтэй танилсахадаа, мүнөө хубилгажа, 250 граммаар нэмээхэ гэhэн шиидхэбэри абаба. Мүрысөөнэй эршые бүри шангадхажа, түсэбhөө гадуур 100 центнер мяха, 350 центнер hү тушаахаар уялга хараалаа. Гадна гүрэндэ тушаагдаха малай шэгнүүрые тус бүриинь дунда зэргээр 350 килограммда хүргэхэ гэжэ шиидээ.

Жэлэй дүрбэдэхи ба ерэхэ жэлэй нэгэдэхи кварталай түсэбүүдые сүм дүүргэхын тула сентябриин 20-hоо малаа шахан таргалуулжа эхилхэ зорилготой. Мүн гүрэндэ hү тушаахаар абаhан уялгаяа бэелүүлхын түлөө августын 10-hаа үнеэдтэ талха тарианай зүйл, куузуку үгэжэ эхилхэнь.

Ниитынгээ малые хүсэд хүрэхэ үбhэ тэжээлээр хангахын тула энэ жэлдэ 20.290 центнер үбhэ, 4.800 центнер зелёнко бэлэдхэхэ түсэбтэй. Тэрэшэлэн намартаа 280 үнеэнэй багтаха байра шэнээр бодхоожо, тугалнуудай нэгэ байра, малай хашаа, хорёо заhабарилагдахаар хараалагдаа.

Захааминай аймагай энэ байдалда энэмнай тон ехэ уялга болоно. Тингэбэшье Далахайн совхозой хүдэлмэрилэгшэд болон мэргэжэлтэдэй хэлэhэн үгэдөө хүрэхэнь лабтай. Юуб гэбэл, энэдэхи ажалша бүхэриг хүнүүд хамтынгаа ажалда харюу салгатайгаар хандадагаараа, түрүү эдэбхи үүсхэлнүүдые hайшаан дэмжэдэгээрээ үнэнэй суурханхай бшуу.

Д. ЛЫГДЕНОВА,
хүдөө бэшэгшэ.

ХАБАРОВСКА ХИЗААР. Комсомольск-на-Амуре городто нефть шанаржуулан болбосоруулдаг заводто КПСС-эй XXIV съездын Директиванүүдээр хараалагдаhан шэнэдхэhэн хубилгалта болон үйлэдбэриие үргэдхэлгэ бэелүүлэгдэнэ.

Шэнэ хүсэнүүдые түүхэй эдээр хангахын тулада Оха-Комсомольск гэhэн нефтепроводой хоёрдохи утаhан табигдана. Нефтепровод барилгашад Амар мүрэнэй баруун эрье хүрэхэ соргонуудые уhан доро табиха хэрэгтэ бэлэдхэл хэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Амар мүрэнэй татуурай оёорто табигдаха соргонуудые бэлэдхэлгэ.

ТАСС-ай фотохроника.

ОЛО МЯНГАН ТҮХЭРИГЭЙ

Буряадай Эдеэ хоолой промышленностиин министерствын предприятинуудай коллективүүд тодорхойлхы жэлэй даабари болзорhоонь урид дүүргэхээр уялга абаhан юм. Заводуудай, фабрикануудай, комбинадуудай олохон коллективүүд hара бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэдэг болоо. Улаан-Үдын хилээмэнэй комбинадай, 2-дохи хилээмэнэй заводой коллективүүд амжалтатайгаар хүдэлжэ байна.

Захааминай пивын заводой коллектив жэлэй эхинhээ яhала эдэбхитэйгээр ажаллана. Түсэб даабаряа хододоо үлүүлэн дүүргэнэ. Энэ заводой коллектив түрүүшын хахад жэлэй даабариhаа гадуур 21 мянган түхэригэй продукци худалдаба. Ажалай бүтээсые 5 процентээр дээшэлүүлээ. Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет, облпрофсовет энэ туйлалтануудыень үндэрөөр сэгнэжэ, дамжуулгын Улаан туг нэгэдэхи мүнгэн шантайгаар барюулhан байна.

Буряадай Эдеэ хоолой промышленностиин министерствын предприятинууд зургаа hарын даабариhаа гадуур 225800 түхэригэй продукци худалдаhан. Июль hара соо бүри габшагайгаар ажаллажа, түсэб даабаряа үлүүлэн дүүргэээ.

Т. ТРОФИМОВА,
министерствын түсэблэлгын таhагай ахамад инженер.

ГОЛ ХАРАА ШУГАМААР

КПСС-эй аграрна политикын бодото бэелэл

МАНАЙ СОЦИАЛИС хүдөө ажахыда туйлагдажа байhан амжалтанууд жэл ерэхэ бүри улам арьбадхагдажа, ехэл боложо байна. Хэрбээ долоодохи табан жэлдэ валовой продукциинь ниитэ хэмжээн 66,3 миллиард түхэриг байhан hаа, удаадахи табан жэлнүүдтэнь 80,5 миллиард түхэриг хүрэтэр ургаа гэхэ гү, али 21 процентээр дээшэлhэн байха юм. Хүдөө ажахын үйлэдбэри нилээд хүгжөөгдөө: наймадахи табан жэлэй туршада ажалай бүтээсэ жэл соо дунда зэргээр 6,5 процентээр дээшэлжэ, 1961—1965 онуудайхиhаа хоёр шахуу дахинаар дээгүүр болоо. Энэ хадаа колхоз болон совхозуудай экономикые хүгжөөлгэдэ шэнэ шэнжэ шанарай бии боложо байhаниие гэршэлнэ. Тодорхойлон хэлэбэл, үйлэдбэриин ашаг үрэ шууд дээшэлнэ.

Юhэдэхи табан жэлдэ хүдөө ажахымнай бүри ехээр хүгжөөгдэжэ эхилээ. Урзанда зун ган гасуур байбашье hаань, түрүүшын гурбан жэлэй туршада тарианай ургаса жэл соо дунда зэргээр 167,6 миллионhоо (наймадахи табан жэл) 190,6 миллион тонно хүрэтэр дээшэлhэн байна. Энэ амжалта гол түлэб орооhо тарианай ургаса дээшэлүүлhэнэй ашаар туйлагданхай. 1973 ондо орон доторнай тарианай ургаса дунда зэргээр гектарай 17,6 центнер боложо, үнгэрhэн табан жэлэйхиhээ 3.9 центнерээр ехэ болоо. Тэрэшэлэн ниитын мал ажалай ашаг шэмэ горитойгоор дээшэлүүлэгдээ. Нёдондо жэлэй түрүүшын хахадтай сасуулбал, колхоз, совхозуудта hү haалга — 8, мяха абалга — 9, үндэгэ 12 процентээр дээшэлээ гэжэ 1974 оной түрүүшын хахад соо арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын дүн тухай СССР-эй ЦСУ-гай мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ.

Эндэ дурдагдаhан тоо, баримтанууд юу харуулнаб? Нэн түрүүн эдэ тоо, баримтанууд Коммунис партиин аграрна политикын зүб хараа шэглэлтэй ба ашаг үрэ ехэтэй байhаниие гэршэлнэ бшуу. Социалис хүдөө ажахые хүгжөөлгын холын хараата асуудалнууд КПСС-эй гол анхаралда саг үргэлжэ байна. Тиимэ байхань зүб. «Хүдөө ажахые хүгжөөхэдөө коммунизм амжалтатайгаар байгуулхын тула өөhэдтөө айхабтар шухала юумэ хэнэбди гэжэ бидэнэр ойлгонобди» гээд нүхэр Л. И. Брежнев хэлээ hэн.

* * *

ХҮГЖЭЛТЫН мүнөө үеын шатада орон доторнай хүсэн түгэс социалис общество бата найдамтайгаар тогтонижоод, ажал хэрэгээ амжалтатайгаар ябуулна. Эндэ арад зоной байдал hуудал hайжаруулха, ухаан бодолой ба бар хүсэнэй ажалай хоорондохи горитойхон илгаануудые дабаха, ажал гээшые ажаhуудалай түрүүшын шухала эрилтэ болгохо гэхэ мэтэ социально-экономическа хараа зорилгонуудые бодото дээрэнь бэелүүлхэ асуудалнууд болоно. Хүдөө ажахые саашадань хурдан түргэнөөр хүгжөөлгэ, промышленностьhаа тэрэнэй гээгдэлые усадхаха гээшэ онсо шухала.

Хэнэйшье мэдэhээр, хүдөө ажахын үйлэдбэри ба промышленность арадай ажахын гол hалбаринууд байhан тула хүгжэлтэнүүдынь хоорондоо таhаршагүй холбоотой юм. Техническэ, экономическа ба социальна талаар экономикын гол hалбари байhан индустри түүхэй эдээр хангажа байдаг хүдөө ажахыда түшэглэнгүй хүгжэхэ аргагүй. Хүдөө ажахын үйлэдбэри завод болон фабрикануудай горитойхон продукци хэрэглэгшэ мүн. Ушар имэhээ энэ хоёр hалбари арадай ажахын нэгэ комплексын хубинууд байhан тула түсэбэй ёhоор таараа зохидоор хүгжөөгдэхэ болоно.

Совет хүнүүдэй байдал hуудалые шууд үргэнөөр хүгжөөхэ хэрэгтэ хүдөө ажахын айхабтар ехэ үүргэ дүүргэдэг байhаниие онсо тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Арад зоной хэрэглэмжын фондын дүрбэнэй гурбан хуби мүнөө үедэ хүдөө ажахын үйлэдбэритэй холбоотой. Тиимэhээ тариан ба мал ажалые саашадань хурдан түргэнөөр хүгжөөлгэ коммунизм байгуулгын гол зорилгонуудай нэгэн байhаниинь мэдээжэ болоно бшуу. Тэрэниие шиидхэхэ арга замууд ЦК-гай Пленумууд, КПСС-эй XXIII ба XXIV съезднүүд дээрэ тодорхойлогдонхой. Нэгэдэхеэр, мүнөө үеын материально-техническэ баазын үндэhэ hуури дээрэ колхозно-совхозно үйлэдбэриие бүхы хэмжээгээр хүгжөөлгэ. Хоёрдохёор, үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ тариашад болон малшадые урмашуулха экономическа эрхэ нүхэсэл байгуулга. Гурбадахаяар, хүдөө ажахые хүтэлбэрилгын бүхы гуримые hайжаруулга мүн.

Партиин аграрна политикын гол шухалануудынь юун бэ, ямар ушарhаа тэ-

Задын аймагта 115 һуурин тосхонууд, посёлогууд бии. Мүнөө ажалшадай депутадуудай эндэ 15 сельскэ, сомоной болон поселково Советүүд хүдэлнэ. Нютагаймнай бүхы Советүүдтэ 429 депутат тоологдоно. Тэдэнэймнай олонхинь хүдэлмэришэнөөр, барилгашанаар, механизатораар, малшанаар, хонишоноор, һаалишанаар хүдэлжэ, Эхэ оронойнгоо хүгжэлтэ хангажа байдаг.

Парти, правительствынгаа шиидхэбэринүүдые хүтэлбэри болгон, аймагай Соведэй гүйсэдком сельскэ, сомоной болон поселково Советүүдэй хүтэлбэри һайжажын комиссинуудай хүдэлмэридэ ходо туһалжа байдаг, тэдэнтэй хамта асуудал бэлдэжэ, Советүүдэй сесси, гүйсэдкомуудай гү, али өөһэдынгөө заседани дээрэ зүбшэн хэлсэдэг. Аймсоведэй болон сомсельпоссоведүүдэй депутадууд хамта депутадуудай бүлэг болон постиуудые байгуулаад, ехэхэн хүдэлмэри ябуулжа байдаг.

Советүүдэй шэнэ, һайн үүсхэл оролдолго гаргахада аймсоведэй гүйсэдком тэрэ дары дэмжэдэг, хэрэг дээрэнь бэелүүлхэдэнь туһалдаг. Жэшээлхэдэ, Белозёрско сельсоведэй харьяата газар дээрэ аймагай болон

СОВЕДҮҮДЭЙ ҮҮРГЭ

...рүүхын, ажал хүдэлмэридэ туһа хүргэхын тула һүүлэй үедэ нилээд хэмжээнүүдые абажа байна.

Жэшээлхэдэ, 1973—1974 онуудта аймагай Соведэй гүйсэдкомой заседани дээрэ сельскэ, сомоной, поселково Советүүдэй хүдэлмэри тухай 9 асуудал харагдажа гарадөө. Тэдэнэй тоодо «СССР-эй Верховно Советдэ һунгаха һунгалтын бэлэдхэл Гэгээтын сомоной Совет ямараар хүтэлбэрилнэб», «Арад зонһоо ноо́һо худалдажа абаха талаар сельскэ, сомоной Советүүдэй, сельпонуудай, сельхозрабкоопуудай, бэлэдхэлэй эмхи зургаануудай хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүн-гүүд», «СССР-эй ажалшадай депутадуудай, Советүүдэй депутадуудай эрхэ ба уялга» гэһэн СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ ямараар дүүргэгдэжэ байнаб», «Мир» колхозой малшадые соёл культурын, һуудал байдалай, худалдаа наймаанай талаар хангалтые Бургалтайн ба Зэлтэрын сомсельсоведүүд ямараар хүтэлбэрилнэб» гэхэ мэтэ асуудалнууд бии.

Аймагай Соведэй гүйсэдкомой КПСС-эй райкомой хүтэлбэреэр сельскэ, сомоной болон поселково Советүүдэй гүйсэдкомуудые һайн бэлэдхэлтэй, дүй дүршэлтэй, ажалша бэрхэ хүтэлбэрилэгшэдээр хангаха асуудалаар болото хэмжээнүүдые абаа. 1973 ондо болоһон ээлжээтэ һунгалтада Советүүдэй гүйсэдкомуудай түрүүлэгшэдээр дээдын һургуулитай 6 хүн, дунда һургуулитай 6 хүн, 7—8 класс дүүргэһэн 3 хүн һунгагдаа. Сельскэ, сомоной, поселково Советүүдэй гүйсэдкомуудай 15 түрүүлэгшэдэй 13-нь КПСС-эй гэшүүд юм. Советүүдэй гүйсэдкомуудай секретарьнуудай дээдын, дунда һургуулитай хүнүүд хүдэлнэ.

Сельскэ, сомоной, поселково Советүүдэй гүйсэдкомуудай хүтэлбэрилэгшэдэй эрдэм бэлигээ, дүршэлөө дээшэлүүлгэ, ...нь аймсоведэй гүйсэдком ...алаа табижа байдаг. Энэ ...гүйсэдкомуудай 13 түрүүлэгшэнэр саг зуурын ...курсануудта һураа.

Совет органуудай хүдэлмэрилэгшэдые һургаха түсэбэй ёһоор аймагай Соведэй гүйсэдкомой дэргэдэ сельскэ, сомоной болон поселково Советүүдэй гүйсэдкомуудай түрүүлэгшэдые ба секретарьнуудые һургаха һургуули хүдэлнэ. Үнгэрөөшэ жэл ...6 хэшээл, мүнөө жэл ...р хэшээл гурбан зүб...к үнгэргэгдөө.

Сельскэ, сомоной болон поселково Советүүдэй хүдэлмэридэ туһалха зорилгоор тэдээндэ аймсоведэй гүйсэдкомой хүдэлмэрилэгшэд, таһагые даагшанар хүдөө ошодог. Тэдэнэр Советүүдэй хүдэлмэришэдтэ ...и, гүйсэдкомой заседани ...дэнь, ажахын болон политическэ шухала кампани үнгэргэхэдэнь, соёл культура хүгжөөхэ, худалдаа наймаа хүгжөөхэ, хүн зоной ...ал байдал һайжаруулха ...тэнь туһална.

Аймагай Соведэй саг үргэлжын комиссинууд сомсельпоссоведүүдэй саг үргэлсельскэ Соведүүдэй 35 депутадууд ажаһуудаг. Тэдэнэй нэгэн Социалис Ажалай Герой Г. Л. Рабдаев залуу ба гээгдэжэ ябаһан хонишодые һургаха, ажал хүдэлмэридэнь туһалха гэһэн үүсхэл гаргаа. Нүхэр Рабдаевай болон сельскэ Соведэй харьяата газарай бүхы депутадуудай үнэтэ үүсхэлые аймсоведэй гүйсэдком дэмжэжэ, бүхы аймаг соогоо тараагаа бэлэй.

КПСС-эй райкомой, аймагай Соведэй гүйсэдкомой үүсхэл оролдолгоор сельскэ, сомоной болон поселково Советүүд аймагайнгаа партиина, советскэ, ажахын организацинуудай, предприятинуудай, эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдые урижа, ажалшадтайгаа уулзалга үнгэргэдэг болонхой. Тэрэ уулзалгада КПСС-эй райкомой секретарьнууд, аймсоведэй гүйсэдкомой хүдэлмэрилэгшэд, таһагые даагшанар, депутадууд, саг үргэлжын комиссинуудай түрүүлэгшэнэр, предприяти, эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд хабаададаг.

Энэ жэл иимэ уулзалганууд Петропавловка, Зэлтэрэ, Тохой, Хулдат, Алцаг болон бусад тосхонуудта үнгэрөө. Уулзалга дээрэ ажалшад аймагай хүтэлбэрилэгшэдтэ өөһэдынгөө һанажа, бодожо ябаһан асуудал табижа, харюу абадаг. Аймагай хүтэлбэрилэгшэд ажалшадта, һунгагшадта улаcхоорондын, орон, аймаг доторхи шэнэ һонин хөөрэжэ үгэдэг.

Иимэ уулзалганууд партиина, сельскэ, ажахын организацинуудай ажалшадтай холбоо барисаагаа бүри саашань бэхижүүлхэ хэрэгтэ ехэ нүлөө үзүүлнэ. Тиихэдэ аймагай хүтэлбэрилэгшэд ажалшадай ямар һонирхолтой, эрилтэ, гүйлтатай байһые мэдэжэ абадаг.

Аймагай Соведэй гүйсэдком сельскэ, сомоной болон поселково Советүүдэй ниитэполитическэ, бэшэшье хүдэлмэри ябуулхадань хабаадажа, туһалжа байдаг. Аймагай Соведэй депутадууд һунгагшадайнгаа үмэнэ тоосоо хэхынгээ урда тээ нютагай Советүүдэй гүйсэдкомуудта дуулгадаг, хэлсэдэг, һүүлээрнь тэдэнэй депутадуудтай хамтаржа үнгэргэдэг заншалтай.

Сельскэ, сомоной, поселково Совет бүхэн түсэбтэ табан жэлэй тодорхойлхы жэлые амжалтатайгаар дүүргэхын тула дээшэлүүлэгдэһэн уялгатай, тэдэнэй хоорондо социалис мүрысөөн дэлгэрүүлэгдэнхэй. Нютагай Советүүд хоорондын социалис мүрысөөнэй дүн квартал бүхэндэ гаргагдажа байдаг.

Аймагай Соведэй гүйсэдкомой бэелүүлжэ байгаа хэмжээнүүд сельскэ, сомоной, поселково Советүүдэй ажал хүдэлмэрие һайжаруулха хэрэгтэнь нилээд туһа хүргөө. Аймагаймнай сельскэ, сомоной олонхи Советүүд газар, уһа зүбөөр эдлэхэ, хүдөө ажахын продукци абалгые эрид дээшэлүүлхэ, ажахы, соёл культура хүгжөөхэ хэрэгтэ анхаралаа ехээр табидаг болоо. Нютагаймнай бүхы Советүүд саг болзортонь сесси, заседанинуудые үнгэргэнэ, абаһан шиидхэбэринүүдээ дүүргэхын түлөө тэмсэнэ. Үнгэрөөшэ жэл Советүүдэймнай бүхы гүйсэдкомууд һунгагшадайнгаа урда тоосоо хээ.

Һүүлэй үедэ Алцагай, Доодо-Ториин, Петропавловкын, Дэрэстэйн, Гэгээтын сельскэ, сомоной Советүүдэй хүдэлмэри элитэ һайжараа. Тэдэнэр ажалшадай хүсэ шадалые ажахы, соёл культура хүгжөөлгэдэ, табан жэлэй түсэбөөр табигдаһан зорилгонуудые бэелүүлгэдэ элсүүлнэ. Тиин аймагаймнай колхоз, совхозууд хүдөө ажахын продукци абаха, гүрэндэ худалдаха түсэб уялгануудаа муу бэшээр дүүргэжэ байна.

Аймагаймнай бүхы ажахынууд энэ жэлэй түрүүшын хахадта гүрэндөө 14.666 центнер мяха, 47.700 центнер һү, 2 млн. 668 мянган үндэгэ худалдаа. Тиин аймаг гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө 106 процент, һү — 109 процент, үндэгэ — 121 процент дүүргэжэ, 1973 оной энэ үеынхидэ орходоо һү 30 процентээр ехэ болгоо. Гүрэндэ ноо́һо худалдаха жэлэй түсэб 102,5 процентээр дүүргэ гэхэ гү, али түсэбһөө гадуур 342 центнер үлүү худалдагдаад байна. Бүхы адууһа малай тоо толгой нилээд олошороо.

Адууһа малай продукт-нуудые ехээр абаха, гүрэндэ худалдахын тула 1974 оной түрүүшын хахадай туршада республикымнай аймагуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгөөр манай аймаг гурбадхи һуури эзэлээ һэн. Туйлаһан амжалтаяа батадхан, колхоз, совхозуудаймнай хүдэлмэрилэгшэд гүрэндөө бүри ехээр продукци худалдахые оролдоно.

Энэ жэлэй июль һарада аймагаймнай колхоз, совхозууд адууна малай зунай харууһа, бэлшээрие һайнаар эмхидхэхэ, эрхим шанартай үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ, тарияанай ургаса хуряаха, 1974—1975 оной малай үбэлжэлгэдэ түгэс бэлдэхэ гэһэн дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаа. Абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ гээшэ аймагай советскэ, партиина организацинуудай, бүхы ажалшадай дайшалхы зорилго болоно.

Мүнөө жэл аймагаймнай ехэнхи ажахынуудаар тарияа, ногооной гараса муу бэшэ. Ургуулһан баян ургасаяа гээлтэ, хоролтогүйгөөр хуряажа абахын түлөө гансашье колхоз, совхозуудай хүдэлмэришэд бэшэ, аймагаймнай бүхы ажалшад оролдожо байна.

Олонхи ажахынуудта тэжээл бэлдэлгын хүдэлмэри муу бэшээр ябана. Илангаяа Ториин, Оёорой совхозуудта, Ленинэй нэрэмжэтэ, «Мир» колхозуудта энэ хүдэлмэри эмхитэйгээр үнгэржэ байнхай. Эдэ ажахынуудта үбһэ хуряалга, силос даралга, витамин ехэтэй үбһэнэй гурил бэлэдхэлгэ жэгдэ ябана.

Колхоз, совхозуудаймнай малшад абаһан уялгаяа дүүргэхын түлөө баһал эршэтэйгээр ажаллажа байнад. Энэ жэлэй долоо һарын туршада һүн нёдондонойхиһоо 21 процентээр үлүү гүрэндэ худалдагдаа. Ториин болон Оёорой совхозууд гүрэндэ һү худалдаха гурбан кварталай түсэб үлүүлэн дүүргээд, түсэбһөө гадуур худалдажа эхилэнхэй.

Гэхэтэй хамта нютагаймнай Советүүдэй ажал хүдэлмэридэ үшөө горитойхон дутагдалнууд үзэгдэнэ. Республикымнай Министрнүүдэй Совет мэнэ һаяхан манай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой тоосоо шагнаһанайнгаа һүүлээр абаһан тогтоол соогоо энээн тухай тон зүб тэмдэглээ.

Ажал хүдэлмэридэмнай тохёолдоһон дутуу дундануудые дары усадхажа, манай аймагай сельскэ, сомоной, поселково Советүүд, тэдэнэй гүйсэдкомууд, депутадууд ажалша арад зонойнгоо хүсэ шадалые партиингаа XXIV съездын шиидхэбэринүүдээр табигдаһан зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ сүм элсүүлхэ юм.

Д. ЦЫБИКЖАПОВ.
Зэдын аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

ТОСХОНОЙ ШАРАЙ ХУБИЛНА

Ахын аймагай түб —Орлиг тосхоной шарай жэлһээ жэлдэ шэнэдхэгдэн хубилгагдана. Энэ жэлдэ илангаяа олон барилгашад: дархашуул, гагнууршад, штукатуршад— холын городуудһаа иишэ эльгээгдэжэ, ехэ барилга хэнэ. Мүн ашаанай машина, трактор болон бэшэшье техникэ урда жэлнүүдэйхиһээ олоор эльгээгдээ.

Байгша оной гансахан гурба һарын туршада энэ тосхондо хоёр айлай байха 5 байшан баригдаһан, 5—6 хуушан гэр һэльбэгдэн заһабарилагдаһан байха юм. Гадна, шэнэ аэровокзал, пионерэй байшан баригдажа, ашаглалгада үгтэхэеэ байна. Аймагай эмхи зургаануудай гэр байрые ууралаар дулаасуулха котелнууд баригдажа байнхай.

«ЗИЛ» түхэлэй ашаанай 2—3 машина тосхонһоо 30 —40 километрэй зайда оршодог ой тайгаһаа барилгын модо үдэр бүхэн зөөнэ, тиихэдэ «ДТ-75» түхэлэй хэдэн трактор модо таллуулжа байдаг. Машинаар модо зөөдэг жолоошод В. Галсанов, Д. Дамбаев гэгшэд үдэрэйнгөө даабари 130—140 процент дүүргэжэ, һүүлшын гурба һарын туршада 700 кубометр модо холын зайһаа зөөгөө.

Мүнөө эндэ хоёр пилорама хүдэлнэ. Энэ хоёр пилорама үсөөдэжэ, ехэ барилгын материал хюрөөдэн гаргажа үрдинэгүй. Барилгые түргэдхэхын тулада үшөө гурбан пилорама табигдахаар мүнөө түхеэржэ байнхай. Модо хюрөөдэгшэдэй бригадые дүй дүршэлтэй, үнинэй барилгашан Даба-Самбу Шарастепанов (түрүүшын зураг) хүтэлбэрилнэ.

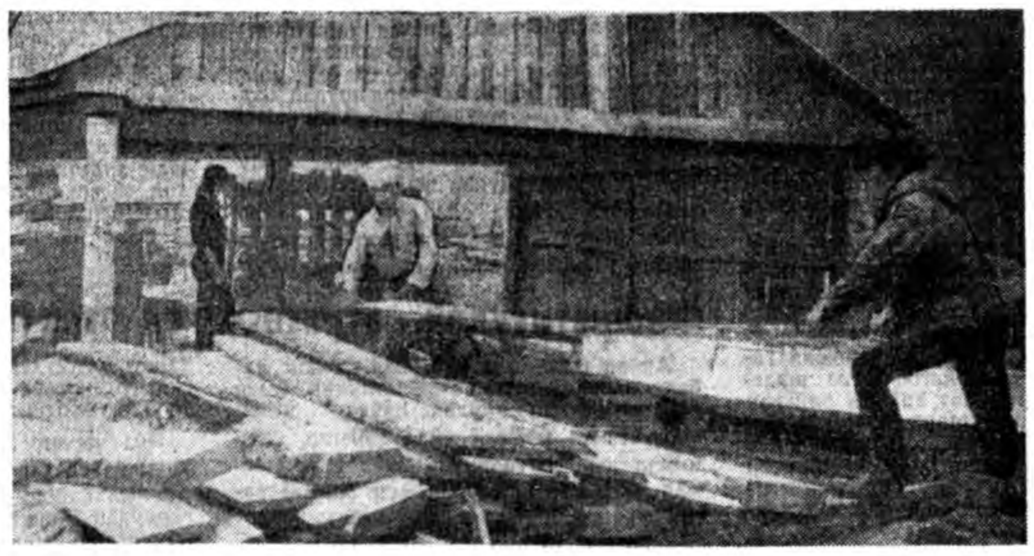
ФОТО РЕПОРТАЖ

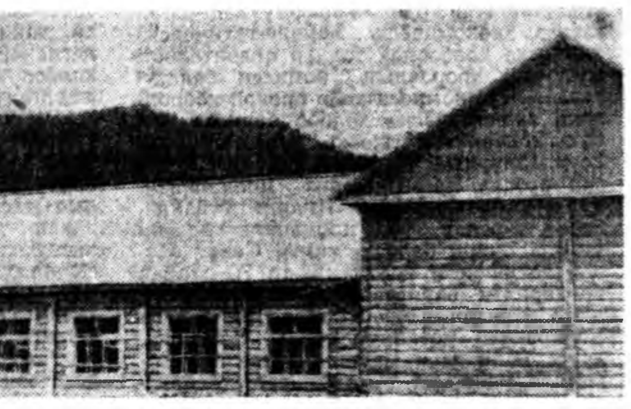
Гансашье Орлиг тосхондо бэшэ, мүн «50 лет Октября», «Коммунизм», «Улаан Аха», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудта ехэ барилганууд хэгдэнэ. Мүнөө ажахы бүхэндэ хүүгэдэй шэнэ саад, яслинууд баригдажа, ашаглалгада үгтэбэ.

— Аймагай энэ ехэ барилгада 70 мянга гаран түхэриг гаргашалагдаад байна, — гэжэ коммунальна ажахын ахалагша бухгалтер нүхэр Ринчинов хөөрэнэ.

Д. ДУГАРОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: залуу пилорамщигууд, шэнэ гэр.

ХҮДЭЛМЭРИИН ХУБСАҺАН

Олон миллион зон хүдэлмэриингөө хубсаһа һэлгэжэ, ажалайнгаа үдэрые эхилдэг гээшэ. Тиимэ хубсаһан, хүнэй дэргэдэхи бусад бүхы юумэнүүдтэл, сагай эрилтэдэ таарама байха зэргэтэй. Харгы замай хүдэлмэришэдэй—шара улаан, барилгашадай—шад улаан үнгэтэй хубсаһадта нюдэднай даданхай. Тэрэшэлэн электролампын заводой хүдэлмэрилэгшэдэй алтал-мал гэхээр үнгэтэй платинууд мүн лэ юрын шэнги болонхой.

Хүдэлмэриин, гэртээ үмдэдэг хубсаһанда моодо мүн лэ нүлөөлдэг. Тиимэһээ хубсаһа эсхэлгэ, будэй үнгэ бусад жэжэ шэмэглэлэй зүйлнүүдшье баһал өөрын үүргэтэй. Будүүд элдэб янзын байдаг аа бдаа. Тиигэбэшье хлопок, лавсантай лён гол түлэб хэрэглэгдэнэ.

Болгоомжотойгоор хүдэлхэ, техникэ наринаар хэрэглэхэ ябадал хүдэлмэришэд, алба хаагшадта хангахын тула манай орон дотор эрдэм-шэнжэлгын 50-яад институт, шэнэ бүд ба материалнуудые бии болгохо—Хүнгэн промышленностиин министерствын долоон институт шэнжэлхы хүдэлмэри ябуулдаг юм. Хүнгэн промышленностиин бүтээн гаргадаг хэрэгсэлнүүдэй ассортиментын, болбосон зохид хубсаһанай бүхэсоюзна институт (ВИАлегпром) 1950 онһоо хүдэлжэ эхилэнхэй. Тусхай хубсаһа бии болгохо зорилго—мүн лэ энэ институдай хэрэг. Институдай тусхай хубсаһанай, гуталай, будэй таһагай начальник Николай Федоткин иигэжэ хөөрэнэ:

— Шэнэ түхэлэй тусхай хубсаһа оёжо гаргаха тэрэнэй шанар улам һайжаруулха, тооень олошоруулха асуудалда манай орон дотор ехэ анхарал хандуулагдана. Иимэ хубсаһа оёжо гаргахын тула хлопок, лён ноо́һон, будүүд, бусад янзын материалнууд хэрэглэгдэдэг. Тусхай хубсаһа оёжо гаргахын тула байгша ондо 600 миллион метр агшадаггүй бүд, химическэ утаһатай 34,8 миллион метр бүд хэрэглэгдэхэ.

— ВИАлегпромой уран һайханай-техническэ соведтэ би оло дахин хабаадаһан байхаб. Тэндэ шэнэ янзын олон хубсаһан харагдаа һэн. 90 процентын кислотадашье муудахагүй, галдашье шаташагүй будүүд, хоротой батаганаа шумуулай хазахада дабагдахагүй пропиткатай будүүд тэдэнэй дунда бии. Энэ институт Байгал-Амарай түмэр харгын лэ барилгашадай үмдэхэ 21 янзын хубсаһанай, найман янзын гуталай модельнүүдые бии болгоо.

Тусхай хубсаһа оёхо будүүдэй шанар ондо ондоо байхаһаа гадна, мүн хүнгэншье олон янзын байна. ВИАлегпромоор бии болгогдоһон 24 үнгэ («Үнгэнүүдэй карта») 1970 онһоо хэрэглэгдэнэ. Тиин текстильнэ промышленностиин бүхы предприятинууд тэрэ картын ёһоор будүүдэе будадаг болонги.

СССР-эй Министрнүүдэй Совет, ВЦСПС «Хүдэлмэришэд болон алба хаагшадые тусхай хубсаһаар, гуталаар, бусад хамгаалхы хэрэгсэлнүүдээр хангалга улам һайжаруулха тухай» тогтоол 1966 ондо гаргаһан юм. Тэрэнние дүүргэлтэ болгохын тула элдэб министерствэнүүдэй, албан зургаануудай түлөөлэгшэдтэй хамта ВИАлегпром тусхай гутал, хубсаһанай модельнүүдые хаража үзэһэн байна. Тиимэ модельнүүдэй каталогууд промышленностиин 12 һалбарида зорюулжа хэблэгдээ.

Хүнгэн промышленностиин оёжо гаргаһан бүхы хубсаһанууд, гуталнуудые харуулха выставкэ ходо байхаар ВИАлегпромдо нээгдэнхэй. Выставкын таһагуудай нэгэниинь тусхай гутал, хубсаһанда, будүүдтэ зорюулагдана. Металлургическа промышленностиин хүдэлмэришэдтэ гэжэ оёгдоһон хубсаһан (мүнгэнэй үнгэтэй, космонавтын скафандрадал адли) тэдэнэй эгээл һониниинь болоно.

Тусхай хубсаһа оёжо гаргадаг мэргэжэлтэд манай орон дотор хаана бэлдэгдэдэг бэ?

Уран зураашад-дизайнернуудай кафедра тиимэ зорилгоор Ленинградай текстильнэ институтда нээгдэнхэй. Тэрэшэлэн Московско текстильнэ институдай дэргэдэ—мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ, ВЦСПС-эй дэргэдэ—ажалай гурим сахин хамгаалгын хэрэг шудалха курсанууд эмхидхэгдэнхэй. «СССР-тэхи тусхай хубсаһанай модель, технологи» гэһэн асуудалтай семинар ВИАлегпромдо ходо үнгэргэгдэдэг.

Хүдэлмэришэд, алба хаагшадые тусхай гутал, хубсаһаар хангалга — гүрэнэй шухала удха шанартай хэрэг.

Ольга ОБУХОВА,
АПН-эй корреспондент.

МЕХАНИЗАТОРНУУДАЙ БҮЛЭДЭ НЭМЭБЭ

Жаргаланта тосхоной хүбүүн Анатолий Зандуев сэрэгэйнгээ уялгата алба дүүргээд, нютагаа бусажа ябахадаа, Жаргаланта руу годирһон харгын бэлшэр дээрэ «Тельманай нэрэмжэтэ совхоз» гэһэн шэнэхэн гаршаг обёоржорхибо ха. Юуб гэхэдэ, Анатолиин армида мордохоһо түрэл нютагынь совхоз бэшэ, харин колхоз байгаа ха юм.

«Саг гээшэмнай түргэн лэ хубилдаг байна даа» — гэжэ хүбүүн сэдьхээ һэн.

Армиһаа ерээд, һара шахуу амаржа байтарнь Анатолиие совхозой директор дуудаба. Контородо ороходонь, совхозой директор Б. Б. Будаев, парткомой секретарь И. А. Ербанов гэгшэд угтаба.

— Анатолий, ямар ажал хэхэ дуратайбши? — гэжэ И. А. Ербанов хүбүүндэ хандаба.

Эдир багаһаа техникэдэ дуратай хүбүүн үнишье бодонгүй: «Намда трактор дааалгажа үгэгты», — гээ һэн.

Шэнэ «Беларусь» тракторта һууһан хүбүүнэй үглөөнэй улаан наранаар үбһэ хуряалга тээшэ ошожо ябахыень сэдьхэлээ урмашан харадагби.

Иигэжэ үшөө нэгэ механизатор Тельманэй нэрэмжэтэ совхоздо (Сэлэнгэ) нэмэбэ.

Ц. БАДЛУЕВ.

ТХИЕУГАЙ МУХАРДАЛГА

Урда Вьетнамай сүлөөлэгдэһэн районуудта эсэргүү сайгон сэрэгүүдэй харата муухай ябуулгануудаа улам үргэдхэжэ байһан тухай элирхэйлэн гэршэлһэн мэдээсэлнүүдые гадаадын информационно агентствэнүүдэй корреспондентнүүд Сайгонһоо үдэр бүри дамжуулна. Жэшээнь, Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын мэдэлдэ байдаг районуудые сайгон агаарай-сэрэгэй хүсэнүүд ойрын нэгэ сүүдхын турша соо 220 дахин добтолһон байна гэжэ американ ЮПИ агентство дамжуулба. Энэнь буудалдаа зогсоохо тухай 1973 оной январь һарада соносхогдоһонһоо хойшо эгээл ехэ харата ябуулга болоно. Арадай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй мэдэлдэ байһан нютагуудые эзэмдэн абахын тула сайгон сэрэгүүд зэрлиг будүүлиг добтолго хэжэ үрэлжэлүүлһээр гэжэ бусад телеграмманууд дотор хэлэгдэнэ.

Париждахи хэлсээнэй баталагдаһанһаа хойшо эгээн ехэ харата ябуулга сайгон сэрэгүүд сүлөөлэгдэһэн районуудта һаяхан хэһэн байна. Теэд тэрэнь урагшагүйдөө. Дахуулнуудай сэрэгүүд ехэ гэмтэл хохидолдо оробо. Дүүрэнбэшэ мэдээнүүдэй ёһоор, энэ жэлэй майн 16-һаа июлиин 15 болотор арадай зэбсэгтэ хүсэнүүд дайсанай 6 мянган солдадые хүлһөөнь буулгаһан, 182 танк, бронетранспортёр һандааһан, 34 сэмолёт, вертолёт буудажа унагааһан, олон зэбсэг хэрэгсэлнүүдые буляан абаһан байха юм.

США-гай сэрэгэй-промышленна зонхилогшодой зүгһөө дэмжэгдэдэг сайгон дахуулнуудай арми сэрэгэй ябуулгануудаа улам үргэдхэнэ. «Нью-Йорк таймс» газетын бэшэһэнэй ёһоор, буудалдаа зогсоохо тухай хэлсээнэй баталагдаһанай һүүлээр, президент Тхиеугай политическэ засаг ехэ түбэг бэрхэшээлдэ оро[с]он байна. Париждахи хэлсээнэй баталагдаһанһаа хойшо үнгэрһэн 18 һарын турша соо Тхиеугай засаг Урда Вьетнамай улад зоной дунда хүндэеэ буураа Дайн байлдаа үүдхэжэ, орон доторхи экономикоёо доройтуулан муудхаажа, арад зоной зэбүүрхэл буруушаалгада ороод, иимэ байдалтай болобо.

1973 оной январьһаа хойшо сайгон захиргаанай мэдэлдэ байһан районуудта Урда Вьетнамай пиастрай үнэ 9 дахин унаһан байна гэжэ Франциин «Монд дипломатик» журнал бэшэнэ. Хахад жэл хүрэхэгүй сагай турша соо эд бараанай үнэ 2—3 дахин хүндэрөө. Олон предприятинууд хаагдажа, хүдэлмэригүйшүүл олошороо.

Тхиеугай засаг захиргаан Урда Вьетнамай Республикада эсэргүү хорото муухай ябуулгануудаа үргэдхэн, американ сэрэгэй туһаламжын үндэһөөр түбэг бэрхэшээлһээ гарахые һэдэнэ. Иимэ хорото муухай ябуулгануудаа сагааруулхын тула Тхиеугай захиргаан элдэб ааша гаргадаг, арга мэхэ бэдэрдэг юм. Урда Вьетнамай патриодууд «ээрхэг түримхэй ябуулга» хэнэ гэхэ мэтэ худал хуурмаг үгэнүүдые тус захиргаан тараана. Урда Вьетнамай экономикые сэрэгэй шэнжэтэй болгохын тула сайгон премьер-министр Чан Тхиен Кхием иимэ хуурмаг «арга» хэрэглээ. Энээнтэй дашарамдуулан, бюджедэй дүрбэнэй гурбан хубинь сэрэгэй гаргашануудта һомологдоо.

Урда Вьетнамдахи бодото байдалые мэдэрхээ Сайгоной хархисууд арсаһаар. Хиналтын хоёр зоно, хоёр арми ба политическэ гурбан хүсэн: Урда Вьетнамые сүлөөлхэ национальна фронт, сайгон захиргаан ба алишье талада хабаагүй хүсэнүүд эндэ бии. Вьетнамдахи дайе болюулха, амгалан байдал һэргээхэ тухай Парижай хэлсээн дотор бодото байдал элеэр харуулагдаа һэн. Сайгон захиргаанай түлөөлэгшэ энэ хэлсээндэ тараашье табиһан байха.

Амгалан тайбанаар, бэеэ даaһан байдалтайгаар хүгжэхэ замые тус хэлсээн Урда Вьетнамда олгоо һэн. Энэ документын бүхы эрилтэнүүдые Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительство залан шууд бэелүүлнэ. Харин сайгон захиргаан энэ хэлсээе эбдэжэ үргэлжэлһөөр.

Тхиеугай захиргаан һаяхан Парижай хэлсээе бүдүүлигээр эбдэбэ. Тэрэнэй ээлжэ байһан районуудай муниципальна ба провинциальна соведүүдые һунгаха «һунгалта» болоо. Парижай хэлсээнэй ёһоор, политическэ гурбан хүсэнэйл түлөөлэгшэдһөө бүридэһэн Национальна эблэрэлгын ба үгээ ойлголсолгын национальна Совет нютагай һунгалта үнгэргэжэ шадаха юм. Гэбэшье сайгон захиргаанай буруушааһанһаа уламжалан, иимэ совет мүнөө болотор эмхидхэгдэн байгуулагдаадүй. Национальна совет байгуулха тухай РЮВ-эй ВРП-гай үүсхэлдэ хамжаха дурадхалтай тогтоолой проектые сайгон «национальна суглаанай» депутадуудай гурбанай нэгэ хуби үлүүтэй июлиин 26-да дурадхахадань, сайгон премьер Чан Тхиен Кхием правительствын үмэнэһөө таһа арсаа. «Урда Вьетнамай политическэ байдалда ямаршье гурбадахи хүсэн үгы юм» гэжэ тэрэ мэдүүлээ. Хорото ябуулгануудаа сагааруулхын тула сайгон захиргаан һунгалта үнгэргэһэн байна.

«Һунгалтатай» холбоотой зэрлиг будүүлиг ааша Урда Вьетнамай арад зоной аша туһада, Урда Вьетнамда амгалан байдал һэргээлгэдэ яашье харюусахагүй, харин орон доторхи байдалые улам шахардуу болгоо.

А. БИРЮКОВ.
(ТАСС).

...табан жэл соо 1,5 ...ар ехэ болохо.

...дөө ажахые индустриа...лга хадаа колхозно...но үйлэдбэридэ тус...лэлтэйгээр мэргэжэхэ ...үргэдхэхэ арга олго...мөө орон доторнай ... хоорондын тусхай ...тэй таба мянгаһаа ...нэгэдэл, предприяти, ...цинууд хүдэлнэ. ...гэдэ хүдөө ажахын ...үйлэдбэрилгые ...үүлхэ хэрэгтэ ехэ ...дүүргэнэ.

...алан дээрэ химизаци ... мелиораци үргэнөөр ...эхэ ябадал хүдөө ажа...ашаг ехэтэй болгохо ...шухала арга нүхэсэл ...1975 ондо минеральна ...үүлгэ үйлэдбэрилгые ...миллион тоннодо хүргэхэ, ...ахи табан жэлэй эсэс...дөө нютагуудта худал...ха үтэгжүүлгын хэм...120 миллион тоннодо ...рэ гэжэ түсэбөөр ха...данхай.

Манай мелиоративна барилга дэлхэй дээрэ эгээл ехэ юм. Нёдондо жэлдэ эдлүүриин шэнэлэгдэһэн газарай хэмжээн 21 миллион гектарта хүрөө. Оронойнмай бүхы районуудта мелиораци хэгдэнэ. Эдэ бүгэдын ашаар колхоз, совхозууд ороо́һо тарияанай, кукурузын, рисэй, хлопогой, овощой ба бусад ургамалнуудай ургаса дээшэлүүлжэ байна.

Хүдөө ажахые бүхы хэмжээгээр хүгжөөхэ хараа шугам шууд сэхээр баримталан, колхоз болон совхозуудай хүгжэлтын экономическа эрхэ байдалые шэнэдхэн һайжаруулгада, үйлэдбэрние ашаг ехэтэй болгохо зорилгоор хүдөөгэй ажалшадые материальна талаар [урма]шуулга байгуулха хэрэгтэ партимнай айхабтар ехэ анхарал хандуулна.

КПСС-эй аграрна политикын энэ хараа шэглэл хүдөө ажахые индустриализацилгатай нягта холбоотой юм. Техникэ ба экономико — общество хүгжөөлгын таһаршагүй нэгэ бүхэли хэрэгэй хоёр тала мүн. Шэнэ техникэ хадаа ниитын ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ ябадалда туйлай ехэ арга нүхэсэл болоно.

КПСС-эй ЦК-гай мартын (1965 оной) Пленум колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин ашаг ехэтэй болохын тула экономическа үндэһэ һуури табиһан байна. Тус Пленум ажахынуудай үйлэдбэреэ хүгжөөхэ талаар ехэ хэмжээнүүдые абаһан гээшэ. Зарим тэдыень нэрлэбэл: хүдөө ажахын продукци худалдан абаха талаар хэдэн жэлэй тодорхой түсэб зохёогдоһон, худалдагдаха продукциин сэн нэмээгдэһэн, мүн түсэбһөө гадуур худалдагдаһан продукциин түлөө урмашуулгын сэн бии болгогдоһон, хүдөө ажахын техникын, запчастиин, бусад материалай сэн гуримшуулагдаһан байна.

Удаадахи жэлнүүдтэ парти газарые эзэн ёһоор ашаглаха талаар экономическа гуримуудые шэнэдхэн һайжаруулаа. Колхознигуудай ажалай заатагүй үгтэхэ түлөөһэн бии болгогдожо, подоходно налог түлэлгэ гуримшуулагдаһан, ажахын тоосоон бэхижүүлэгдэһэн байха юм.

Экономическа эдэ ёһо гуримуудай аша үрэтэй байһание бодото байдал элирхэйлһэн гээшэ. Колхоз, совхозуудай экономикые бэхижүүлгэдэ ехэ үүргэ дүүргээ. Гэбэшье, ажабайдал хубилжал байдаг. Хүдөө ажахын мүнөө үеын шата ажал ябуулгын урмашуулгын бүхы гуримуудые улам һайжаруулха эрилтэ табина. Хэргэһэн хүдэлмэриин эсэсэй үрэ дүнгһөө зарим хүдэлмэрилэгшэдэй, бүхэли коллективүүдэй ажалай түлөөһэ дулдыданги болгохо арга боломжонуудые улам үргэнөөр хэрэглэхэ эрилтэ парти табина.

Хүдөө ажахын үйлэдбэриин эмхидэл ба урмашуулгын гуримые шэнэдхэн һайжаруулхатайгаа хамта парти хүдөө ажахые бүхыдэнь хүтэлбэрилхэ гуримые һайжаруулжа байна.

Онсо өөрын хуулитай ёһо гурим бии юм: үйлэдбэриин хүгжэлтын хэмжээнэй ехэ байха бүри, хүтэлбэрилгэдэ шанга эрилтэ табигдаха зэргэтэй. Ондоогоор хэлэбэл, хүтэлбэрилгын ёһо гурим, бүридэл, онол арга хадаа үйлэдбэрилгын хэмжээндэ саг үргэлжэ харюусаха ёһотой.

Хүдөө ажахын хүтэлбэрилгын ашаг үрые ехэ болгохо талаар һүүлэй жэлнүүдтэ парти тон ехэ хэмжээнүүдые абаһан байна. Тиин колхоз, совхозуудай экономико нилээд бэхижэжэ, тусхайлан хэлэбэл, үйлэдбэреэ эмхидхэхэ ба түсэблэхэ, олзо доходоо хубаарилха ябадалда ажахынуудай эрхэ нилээд ехэ болоо. Алма-Атада болоһон суглаан дээрэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэнэй ёһоор, хүтэлбэрилгын мүнөө байһан гурим олохон жэлэй туршада тогтоогдожо, дэн орёо болонхой, үйлэдбэриин мүнөө үеын эрхэ байдалда хүсэд харюусанагүй.

Ушар иимэһээ хүтэлбэрилгын һайжаруулагдаһан гурим хэрэгтэй болоо. Партиин зааһанай ёһоор хүтэлбэрилгын шэнэ гурим хүдөө ажахын бүхы асуудалнуудаар ниитэ гүрэнэй нэгэ хараа шугам бэелүүлхэ зорилго хангаха ёһотой; хүтэлбэрилгын элдэб шатануудай хоорондо уялга ба харюусалгыень эли тодоор хараалха; түбэй газарһаа түсэбэй ёһоор хүтэлбэрилгые үйлэдбэриин ба продукци худалдаха шухала асуудалнуудые колхоз, совхозуудай бэеэ даагаад шиидхэхэ хэрэгтэй нягта холбоотой болгохо.

Хүдөө ажахые хүтэлбэрилгын ёһо гуримуудые шэнэдхэн һайжаруулха эрилтэнүүд иимэ байна. Тэдэниие шиидхэлгын тодорхой онол аргануудай ямар байхыень бодото ажабайдал харуулна бэзэ. Мүнөө тус асуудалые шиидхэлгэдэ зорюулагдаһан элдэб дурадхалнууд зүбшэгдэжэ, шалгагдажа байна.

* * *

КПСС-ай АГРАРНА политикын гол хараа шугамууд хоорондоо нягта холбоотой, бэе бэеһээ дулдыданги. Бултанайнь шиидхэбэринээ колхоз, совхозуудай хүгжэлтын техническэ, экономическа ба социальна асуудалнууд баһал дулдыдангяар шиидхэгдэхэ.

«РСФСР-эй хара хүрьһэгүй зонын хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ талаар хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гай ба СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол партиимнай аграрна политикын тон шухала нэгэ шата болоно. 1990 он болотор хараалагдаһан комплексно энэ программа удаадахи табан жэлдэ хүсэндөө орожо, капитальна барилгадань аяар 35 миллиард түхэриг һомологдохо юм. Иимэ ехэ мүнгэ зөөри һүүлэй гурбан—табан жэлэй туршада хара хүрьһэгүй зонодо һомологдоогүй байһан. 1980 он болотор энэ зонодо тарияа ургуулга 31 миллион тоннодо, мяха абалга—2,9, һүн—23 миллион тоннодо, үндэгэн—15,6 миллиардта хүргэгдэхэ түсэбтэй. Иигэжэ РСФСР-эй хара хүрьһэгүй зонын хүдөө ажахые хурдан түргөөр хүгжөөлгэ оронойнмай бүхы экономикын хүгжэлтэдэ үшөө нэгэ ехэ алхам болохо байна.

Л. БУЛОЧНИКОВА.
экономикын эрдэмэй доктор, профессор.
«Правда» газетын пресс-бюро.

Уласхоорондын шэнжэлэл

Харилсаа холбооной замаар саашадаа дабшалга

Эб найрамдал, хани барисаан, харилсаа холбоон тухай энэдхэг-совет договорто гар табигдаһаар гурбадахи жэлэй ойе Индиин ба Советскэ Союзай арадууд августын 9-дэ тэмдэглэбэ. Тэрэниие баталалга энэдхэг-совет харилсаанай түүхэдэхи шухала ушар болоно. Энэ документ харилсаа холбоо саашадань хүгжөөхэ хуулида бата бэхи үндэһэ һуури табяа, Азида, бүхы дэлхэй дээрэ аюулгүй байдал, эб найрамдал хангаха шухала һүхэсэл боложо үгөө. Энэ хадаа Урда Азида Инди ба Пакистанай хоорондо 1971 оной эсэстэ арсалдаа тулалдаанай болоходо, уласхоорондын талаар һайн нүлөө үзүүлһэн байгаа. Тиихэдэ өөһэдтөө туһатайгаар энэ арсалдаа хэрэглэхые оролдоһон империалис этэгээдүүдтэ эсэргүүгээр Советскэ Союз энэ районда шанга тэмсэл хэһэн байгаа.

Энэдхэг-совет харилсаануудай хүгжэлгэдэ договорой һайнаар нүлөөлһэнэй эгээл лэ эли тодо жэшээнүүдэй нэгэн гэхэдэ, экономическа, научно-техническэ харилсаа холбооной талаар правительствануудай хоорондын комисси байгуулагдаа. Тус комисси хоёр ороной хоорондохи экономическа холбоо барисаа али бүхы талаарнь хүгжөөхэ, гүнзэгырүүлхэ асуудалнуудые эрхилдэг юм. СССР хэдэн арбаад промышленна предприятинуудые бодхоогодонь Индидэ туһална. Эдэнь тэрэнэй хүндэ промышленностиин үндэһэ һуури боложо үгэнэ. Совет ороной техническэ туһаламжаар 70 гаран предприяти баригдаһан гү, али баригдажа байһхай. Тэдэнэй тоодо Бхилаи ба Бокародахи металлургическа комбинадууд, Ранчидахи машина бүтээлгын завод, Хардварска томо электро-тухеэрэлгэнүүдэй завод болон бусад олон предприятинууд оролсоно. Совет мэргэжэлтэдэй элирүүлэн олоһон уурхайнуудһаа Индиин бүхы нефтиин хахадынь абтадаг юм.

Советскэ Союз Индиһээ эгээн лэ ехээр юумэ худалдажа абагшадай нэгэн болоно. Энэнэй бата жэшээ гэхэдэ, совет-энэдхэг худалдаа наймаан мүнөө жэлдэ нёдондо жэлэйхидэ орходоо 50 шахуу процентээр нэмээ. Энээнэй онсо шэнжэнь гэхэдэ, СССР энэдхэгэй заншалта эд бараан бологшо сай, кофе, джут, арһан, ноохон, ээрэһэн утаһан, бүд болон гуталһаа гадна, машина бүтээлгын продукциие бүри ехээр худалдан абадаг болоо.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй Индидэ нёдондо жэлдэ аяншалга совет-энэдхэг харилсаа холбоо гүнзэгырүүлхэ замдахи шухала шата боложо үгөө. Энээнһээ уламжалан, совет-энэдхэг харилсаан бүри бата бэхи, хани халуун болоо. Тиихэдэ баталагдаһан документнүүд совет-энэдхэг холбоо барисаа али бүхы талаар хүгжөөлгэдэ шэнэ түлхисэ боложо үгөө. Л. И. Брежневэй Индидэ аяншалга энэдхэг-совет хани барисаа, харилсаа холбоо бэхижүүлгэдэ угаа ехэ удха шанартай байгаа. Угаа ехэ бэрхэшээлнүүдые, гасалан зоболонгуудые дабажа гараһан, тиигээд оронойнгоо хүсэ шадалые бэхижүүлһэн совет арадые бидэнэр ехээр хүндэлнэбди. Манай хани барисаанай улам бүри нягта болохые бидэнэр хүсэнэбди гээд Индиин премьер-министр Индира Ганди ТАСС-ай корреспонденттэй һаяхан хөөрэлдэхэдөө онсолон тэмдэглэһэн байна.

Баруун Европо: таряашад буһалгаална

«Юрэнхы дэлгүүрэй» оронуудай, хамагай түрүүндэ, Франциин, Бельгиин, Голландиин таряашад хирэ-хирэ болоод лэ тракторнууд болон комбайнуудаараа автомобильна харгынууд дээрэ гаража, тэдэниие хаана, өөһэдэйнь зүб зүйтэй эрилтэнүүдые хангахын түлөө тэмсэлдэнь туһалхые городой хүн зониие уряалан, городуудта демонстрацинууд болон митингнүүдые үнгэргэнэ. Бельгиин фермернүүд өөһэдынгөө дүрбэн эмхиин уряагаар вторнигто худалдаа наймаанай газарнуудта һү, мяха, хүдөө ажахын бусад продукци үгэхэеэ арсаһан байна. Капиталис оронуудтахи таряашадай энэ үргэн хүдэлөөн юун дээрэһээ иимэ ехээр болоноб гэхэдэ, тэдэнэй байдал ехээр муудаа.

Мүнгэнэй сэнгэй унаһанһаа, юумын сэнгэй дээшэлһэнһээ уламжалан, хүдөө ажахын үйлэдбэридэ хэрэгтэй зүйлнүүдэй — тракторнуудай, машинануудай ба зэр зэмсэгүүдэй, үтэг-жүүлгын, тэжээлэй, горючи болон түлишын сэн эрид ехээр дээшэлээ. Тиихэдэ элдэб мяхэ гохо гаргажа, хүдөө ажахын продукци худалдаха ба бэелүүлхэ хэрэг гартаа абаһан монополинууд таряанай, мяханай, овощ болон үрэ жэмэсэй худалдалгын сэнгые зорюута доогуур зандань үлөөһэн байха юм. Городуудта эдеэ хоолой зүйлнүүдэй сэнгые таһалгаряагүйгөөр дээшэлүүлдэг капиталистнууд ба томо аралжаа наймаашад угаа ехэ ашаг олзо оруулна. Тиихэдэ таряашадай байдал улам бүри муудажал байдаг. Жэшээлхэдэ, нёдондо жэлдэ 45 миллиард бельгиин франка олзо оруулдаг Бельгиин таряашан мүнөө жэлдэ 24 хүрэтэр миллиард франка олзо оруулна. Энэ ушар жэжэ ба дунда шадалтай таряашадта илангаяа ехээр нүлөөлнэ. Һүүлшын арбан жэлэй турша соо ФРГ-дэ 500 мянга шахуу, Голландида 85 мянган таряашадай ажахы үгырөө.

Таряашадай байдалай муудалгада «юрэнхы дэлгүүрэй» хүдөө ажахын политика бага бэшэ нүлөө үзүүлнэ. Энэ политикань Баруун Европын тус экономическа бүлэглэлэй гэшүүн оронуудай хоорондо зүрилдөө хурсадхана. Иимэ бусайданги ушарһаа уламжалан, «юрэнхы дэлгүүр» дотор хүдөө ажахын худалдагдаагүй продукциин нөөсэ ехэ болоно. Жэшээлхэдэ, нёдондо жэлдэ угаа ехэ хэмжээнэй тоһон, энэ жэлдэ 130 мянган тонно мяхан худалдагдаагүй холодильнигууд соо үлэһэн байха юм.

«Юрэнхы дэлгүүрэй» хүдөө ажахын политика томо монополинуудай аша туһада тааралдадаг.

Баруун Европын оронуудай таряашад хадаа хүдөө ажахын продукци худалдан абалгын сэн дээшэлүүлхэ, мүнгэнэй сэнгэй уналгые хизаарлаха, ехэ налогуудые хороохо, монополинуудай зоргоороо аашалалдалгада эсэргүү үрэ ехэтэй хэмжээнүүдые абаха тухай туһаламжа үзүүлхыень правительствануудтаа эрилтэ хэнэ. Тэдэнэй тэмсэлые хүдэлмэришэн анги, хамагай түрүүндэ, тэдэнэй манлай бологшо коммунис партинууд дэмжэнэ. Таряашадай байдал һайжаруулха, өөрынгөө оронуудтахи хүдөө ажахые заһаруулха тодорхой программануудые коммунистнууд хараалаанхай. Жэшээлхэдэ, таряашадай байдал зүбшэн хэлсэхын тулада парламентын тусхай сесси зарлахые Франциин Компарти дурадхаһан байна.

А. СОЛОДОВ,
Е. ЕГОРОВ.

Фашистнуудай стратеги ба тактика

Арбан хоёр хүн алуулаа, хэдэн арбаад хүн шархатаа — Италиин шэнэ түхэлэй фашистнуудай һаяхан хэһэн шэнэ гэмтэ муухай үйлэ хэрэгэй дүн иимэл даа. «Италикус» гэжэ түмэр замай экспрессэй дүүрэн хүн зонтой вагон соо алууршад бомбо табяа. Флоренция — Болонья гэжэ участогто хадын тоннельһээ поездын гараха үедэ бомбонь тэһэрээ. Гэмтэлэй болоһон газарта абарагшадай ерэхэдэ, һандараад, гал шатажа байһан вагон сооһоо шархатаһан хүнүүдэй ёолодохонь, туһаламжа үзүүлхые гуйжа хашхаралдахань дуулдажа байгаа.

Энэ зэрлиг муухай ябуулга фашистнуудай хэдэн жэлэй турша соо үргэлжэлүүлжэ байһан гэмтэ ба харата ябуулгануудай ээлжээтэ хубинь болоно. Эдэ ябуулгануудынь улам бүри убайгүй, муухай, бузагай шэнжэтэй боложо байнхай. Муссолиниин замаар ябагшадай шэнэ аашанууд тухай хэблэл үдэр бүри шахуу мэдээсэдэг. Зүүнэй үзэл баримталдаг партинууд болон профсоюзуудай байшангууд галдагдана, студентнүүд болон хүдэлмэришэд сохюулна, наншуулна. Демократическа үзэлтэй ажал ябуулагшадые далда газарнуудта угтажа буудана.

Эдэ гэмтэ ябуулгануудые шэнэ түхэлэй фашистнуудай, мүн бусад элитэ, элитэ шахуу ба нюуса байдалтай аад, баруунай үзэл хэтэрмэ ехээр баримталдаг эмхинүүд болон бүлэгүүдэй штаб-квартира үүдхэнэ. «Италиин социальна хүдэлөөн — баруунай үзэл баримталдаг национальна хүсэнүүд» гэжэ шэнэ түхэлэй фашис парти тухай эндэ хамагай түрүүн хэлэгдэнэ. Муссолиниин правительствын гэшүүн урдань байһан Дж. Альмиранте энэ партиие толгойлдог юм. Парламентда тусхайтаар түлөөлэгдэһэн энэ партиие тойрон элдэб олон алууршадай нюуса байдалтай банданууд эмхидэн жагсадаг. Тэдэнэр республикада эсэргүү үгэсэлгэнүүдые хододоол хэдэг байха юм. Тэдэнэй нилээд олонхинь сэрэгэй байдалтай шахуу, тиигэд магад хархис хүсэнүүдэй элитээр ябуулга хэхэ болоо һаань, хэрэглэгдэхэ зэбсэгтэ сохилтын отрядуудые бэлдэдэг.

Эдэ банданууд хэршье ондо ондоонууд һаа, нэгэн адли стратегитэй, нэгэн адли политическэ зорилготой. Тэдэнэр алалга, хюдалгануудые убайгүйгөөр хэхэдээ, орон дотор айха һүрдэхэ, ерээдүйдэ этигэхэгүй ябадал дэбэргэхые, гурим журам аладхуулхые, тиигэжэ «хүсэтэ засаг» тогтоохо, «шанга гурим» байгуулха гэһэн һанал энгэй хүнүүдтэ түрүүлхые оролдоно. Тиигэжэ хархис урбалта хэжэ, республикые унагааха, Португали ба Грецидэ һая болотор лэ байһан фашис түхэлэй засаг тогтоохо эрхэ байдал бии болгохо бэлэдхэл хэнэ гээшэ.

Гэбэшье, хархис хүсэнүүдэй аашануудта ороной ажалшад, зүүнэй ба демократическа үзэл баримталдаг хүсэнүүд, хамагай түрүүндэ хахад миллион үлүүтэй коммунистнуудай отряд эрид шанга сохилто үгэнэ. «Италикус» дотор тэһэрэлгын болоһоной һүүлээр Италиин Компартиин Политбюро мэдүүлгэ толилжо, һэримжэеэ дээшэлүүлхыень, нэгэдэлээ бэхижүүлхыень, шэнэ түхэлэй фашистнуудай һүйдхэлтэ ябуулганyудые зайсуулжа шадахаар эрхэ байдал бии болгохо тухай шанга эрилтэ хэхыень ажалшадые уряалаа.

Ю. ЛОПАТИН.
(ТАСС).

Москваһаа ерэһэн бэшэг

БҮХЭСОЮЗНА ВЫСТАВКЭДЭ ХАБААДАБА

Тусхай мэргэжэлгүй, һайн дураараа зурадаг уран зурашадай Бүхэсоюзна выставкэ оронoймнай ниислэл— Москвада зунай эхеэр нээгдээд, мүнөө хаагдаба. Иимэрхүү выставкэ һүүлэй долоон жэлэй туршада үнгэргэгдөөгүй байһан. Эндэ табигдаһан бүтээлнүүд искусствада дуратайшуулай һонирхол ехэтэ татаа.

Выставкын хаагдахын урда тээхэнэ дурасхаал болгогдон тусхай каталог олон хэһэгээр гаргагдаа. Энэ дансые уран харахада, зарим область, республикануудта зоной дундаһаа урган гараһан уран бэлигтэнэй олон байһые гэршэлжэ үгэнэ. Тиихэдэ Буряадай АССР тэрэ тоодо оролсоно. Энэ нютагһаа холо ажаһуудаг хүнүүдшье уран бүтээлээ дэлхэй дээрэ суурхаһан Байгал далайда зорюулһан байна. Жэшээлхэдэ, Ригэ хотодо ажаһуудаг Мачевский «Байгал дээрэхи порт» гэжэ картинаяа выставкэдэ эльгээһэн байха юм.

Буряадай уран зураашад гол түлэб портредүүдые, байгаали харуулһан зурагуудые шэлэн абаһан байна. Выставкэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан бүлэг зураашад Загарайн аймагһаа тодороо. Слесарь П. Григорьев эхынгээ портрет, Шэнэ-Бэрээнэй залуу хүдэлмэришэн Н. Заиграева өөрынгөө портрет зуража, Бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадалсаха золдо хүртөө. Пенсионер Д. А. Баторовай (Улаан-Үдэ) зураһан ордента хонишон С. Цыденовэй портрет баталагдан бүүлгагдажа, каталогто оруулагдаа. Хонишон Цыремпиловагай портрет, «Намжаа намар талада» гэһэн картина тусхай мэргэжэлгүй энэ зураашанай уран гараар бүтээгдээ.

Буряадай зураашад А. Поляков, М. Донской гэгшэдэй байгаалиин гоё һайханиие зураглан харуулһан бүтээлнүүдые һайшаан тэмдэглэмээр. Хүдэлмэришэн В. С. Конечных байгаали болон портрет зурахадаа, онсо бэлиг шадабаритай байһанаа гэршэлэн харуулба.

КРЫМДЭ аяншалгын сезон нээгдээ. Советскэ Союзай бүхы заха булангуудһаа эндэ ерэһэн олон мянган ажалшад нарата хахад аралай үзэсхэлэн һайхан газарнуудаар һонирхолтой экскурси, аяншалгануудые үнгэргэнэ.

Хадата Крымэй үзэсхэлэн газар болохо Сэнхир голдо түбхинэһэн «Орлиный залёт» гэжэ турбазада хүн зон олон. Аяншалха дуратайшуул «Орлиный залёт» гэжэ хадын оройдо байһан агы цухэнэй город хүрэтэр эндэһээ ябагаар аяншалгада гарана.

Заримдаа туристнууд хүндэ хүшэр байдалдашье ородог. Тиихэдэнь хада газарта абаралгын ажал эрхилдэг албан туһалдаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хада газарай абаралгын албатан һорилго хэнэ.

ТАСС-ай фотохронико.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Уряастнай дэмжэнэбди»— корреспонденци. Республикын колхоз совхозуудта тэжээл бэлэдхэлгын ябаса тухай материалнуудай суглуулбари. «Хүдөөдэ шефүүдэй үзүүлдэг туһаламжа»— «Правда Бурятии» газетын шалгалтын бригадын корреспонденци. Нютагай һонин.

Хоёрдохи хуудаһанда: Партийна организацинуудһаа мэдээсэл. «Голодоһогүйгөөр ажаллахаар болоо» —редакциин «түхэреэн столдо» суглаpагшадай хөөрөөн тухай. Орон доторхи ба нютагай һонинууд.

Гурбадахи хуудаһанда: «Коммунистнууд»—П. Натаевай очерк. «Комиссар тухай ном»,—рецензи.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: Шэнэ һонинууд. Уласхоорондын шэнжэлэл. Хилын саанаһаа.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — Дамжуулгын программа. 18.05 — «Горн» — һурагшадта зорюулагдаһан дамжуулга. 18.45 — Телевизионно һонин. 19.05 — Уласхоорондын шэнжэлэл (буряадаар). 19.25 — Мал ажахы — габшагай ажал. 19.55 «Асуудалнуудтатнай харюусанабди». 20.20 — «Факел». — залуушуулда зорюулагдаһан программа. 21.00 — «Место встречи» — Женева» — уран һайханай фильм. (1-дэхи, 2-дохи сери).

«Спортлотогой», «Спортлото—2-ой» августын 10-да Москвада үнгэргэгдэһэн тиражай дүнгүүд иимэ:

«Спортлото»: 10 (бүер), 18 (городки), 33 (регби), 37 (мэргэн буудалга), 42 (хүндэ атлетикэ), 43 (фехтовани);

«Спортлото-2»: 3 (акробатика), 5 (бадминтон), 18 (городки), 21 (морёор уридалгын спорт), 26 (мотобол), 29 (парашютна спорт).

(ТАСС).

Хилын саанаһаа

ТЕЛЕФОН·ТЕЛЕГРАФ·РАДИО

ДЭЛХЭЙН ГАЗЕТЭНҮҮД ЮУН ТУХАЙ БЭШЭНЭБ?

Р. Никсонэй тушаалһаа буужа, Дж. Фордын США-гай президентын тушаалда ороһыень дэлхэйн хэблэл үргэнөөр бэшэнэ. Бата эб найрамдал хангаха политика бэелүүлжэ үргэлжэлүүлхэбди гэжэ Дж. Фордын мэдүүлһэн ушарта американ газетэнүүд, дэлхэйн бусад оронуудай хэблэл гол анхаралаа хандуулна.

Американ политика хубилалтагүйгөөр үргэлжэлүүлэгдэхэ юм гэжэ «Нью-Йорк таймс» газетэ бэшэнэ.

Хүтэлбэрилхы кадрнуудые, колхоз, совхозуудай мэргэжэлтэдые бэлэдхэхэ, эдэнэй мэргэжэлыень дээшэлүүлхэ талаар хүдөө ажахын органуудай хүдэлмэри тухай асуудалаар КПСС-эй Центральна Комитедэй абаһан тогтоолые социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай хэблэл үргэнөөр шэнжэлнэ. Хүдөө ажахын кадрнуудые бэлэдхэхэ ба эдэнэй мэргэжэлыень дээшэлүүлхэ һургуулинууд Советскэ Союзда эмхидхэгдэн байгуулагданхай гээд газетэнүүд тэмдэглэнэ. Энээнэй ашаар ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд эрдэмээ саг үргэлжэ дээшэлүүлнэ.

Социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай экономическа, научно-техническэ харилсаае саашадань хүгжөөжэ байһые элирхэйлһэн материалнуудые социалис гүрэнүүдэй газетэнүүд тунхаглана. Монгол-совет хани барисаан, харилсаа холбоон олон жэлэй баян заншалтай, нэгэ нэгээ хүндэлэлгын гол ёһонуудта үндэһэлдэг юм гэжэ Монголой «Үнэн» газетэ Булганай аймагта «Эрдэнэт» гэжэ зэдэй, молибденэй комбинадай барилгын эхилһэн тухай бэшэхэдээ тэмдэглэнэ.

Урда Вьетнамдахи дай болюулха ба амгалан байдал һэргээхэ тухай Женеведэхи хэлсээе сайгон захиргаанай эбдэжэ байһые «Нойес «Дойчланд» (ГДР) газетэ буруушаана. Урда Вьетнамай сүлөөлэгдэһэн районуудта сайгон захиргаанай һүүлэй үедэ добтолһыень буруушаажа байһанаа ДРВ-гэй ба РЮВ-эй хэһэн мэдүүлгэнүүдые газетэ бүрин дэмжэнэ.

Грецидэхи байдал тухай Польшын «Жиче Варшавы» газетэ бэшэнэ. «Хара полковнигууд» оронoо экономическа доройтон уналгын байдалда оруулаа. Ёһото демократи һэргээнгүй, Национальна нэгэдэлэй правительство бүридүүлэнгүй, эдэ бэрхэшээл түбэгүүдые гаталан дабаха гээшэ хүшэр байна гээд газетэ мэдээсэнэ.

(ТАСС).

ВАШИНГТОН

САГААН БАЙШАНДА УУЛЗАЛГАНУУД, ЗҮБЛӨӨН БОЛОБО

ТАСС

Президент Дж. Форд шахаа тангаригаа үгэһэнэйнгөө һүүлээр конгрессэй бүлэг хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзаба. Бусад асуудалнуудтай хамта шэнэ вице-президентые томилхо тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэһэн байна гэжэ хэблэлэй асуудалнуудаар Сагаан байшангай секретарь Дж. Терхорст мэдээсээ. Ойрын 7—10 үдэрэй турша соо вице-президент томилогдохоор хүлеэгдэнэ.

Экономическа советнигүүд — финансын министр У. Саймон, федеративна арга нөөсэнүүдые эрхилэгшэдэй Соведэй түрүүлэгшэ А. Бэрнс болон бусадтай президент зүблөө хэбэ. Ороной үмэнэ табигдаһан экономическа асуудалнуудые шиидхэхын тула ехэ хүсэлэл оролдолгонууд гаргагдаха юм гэжэ Дж. Форд зүблөөн дээрэ тэмдэглээ гээд Сагаан байшангай түлөөлэгшэ мэдээсээ. Доллароой үнын уналгатай тэмсэхэ гээшэ США-гай нэн түрүүшын зорилго болоно гэжэ президент мэдүүлбэ.

Удаань президент Дж. Форд гадаадын хэдэ хэдэн элшэн сайдуудтай, эдэнэй дунда СССР-эй хэрэгүүдые США-да саг зуура эрхилхэ этигэмжэтэ Ю. М. Воронцовтой уулзаһан байна. Гүрэнэй секретарь Г. Киссинджер хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадаа. Хоёр партиин дэмжэлгээр США американ гадаадын политикын урдын хараа шэглэлые үргэлжэлүүлхэ юм гэжэ президент Дж. Форд, гүрэнэй секретарь Г. Киссинджер эдэ уулзалгануудай үеэр тэмдэглээ гээд Сагаан байшангай түлөөлэгшэ мэдүүлбэ. Амгалан байдал хангаһан политикаяа үргэлжэлүүлхэбди гэжэ Дж. Форд августын 8-да үгэ хэлэхэдээ һануулаа һэн гээд Сагаан байшангай түлөөлэгшэ хэлэһэн байна.

НАТО хадаа американ гадаадын политикын «гол зүйлынь» болоно гэжэ президент Дж. Форд НАТО-да хабаатай оронуудай элшэн сайдуудтай хөөрэлдэхэдөө мэдүүлбэ.

НЬЮ-ЙОРК

Г. Холлой мэдүүлгэ

ТАСС

Эб найрамдал хангаһан политикаяа үргэлжэлүүлхэ хараатайбди гэһэн президент Фордын мэдүүлгэ тон шухала байна гэжэ США-гай Коммунис партиин Генеральна секретарь Гэс Холл эндэ үнгэргэгдэһэн пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ.

«Хүйтэн дайе» саража, уласхоорондын шахардуу байдал һулаpуулха гэһэн политикые США-гай олониитэ һайшаан дэмжэнэ гэжэ Г. Холл тэмдэглэбэ.

БУЭНОС-АЙРЕС

Чилиин хунтын шэнэ гэмтэ ябуулганууд

ТАСС

Чилиин сэрэгэйхид хашалта харшалалтануудаа, хардалга мүрдэлгэнүүдээ үргэлжэлүүлһээр. Үнгэрһэн үдэрнүүдтэ 1688 хүн баригдажа шорон түрмэнүүдтэ, концлагерьнуудта хаагдаа гээд Орбэ гэдэг агентство мэдээсэнэ. Һүүлэй хэдэн недели турша соо Чилиин 12 мянган хүн баригдажа хаагдаа.

Чилиин экономико хүшэр бэрхэтэй байдалда оронхой. Промышленна үйлэдбэриин хэмжээн эрид доошолоо. Хүдэлмэригүйшүүл олошоржо, хахад миллиондо хүрэбэ. Уласхоорондын олониитын зүгһөө дэмжэгдээгүй байһанһаа боложо, хунтынхид гадаадын оронуудтай худалдаа наймаагаа эрид хорооһон байна.

ХОЙТО ИРЛАНДИ. Хүүгэдэй бага балшар наһан бултал адли байдаг, гэбэшье бага наһан тушаа дурасхаалай тэдэнэй сэдьхэл бодолдо бүхы наһандань ямараар үлэхэнь гансал ехэшүүлһээ дулдыдаха.

Белфастын үхибүүд хашалта хабшалтын оршон байдалда шархатаха, үгышье һаа, алуулжа болохоб гэжэ ходоо айжа һүрдэжэ ябадаг. Тиин тэдэнэр үйлсэдэ болодог тэһэрэлгэнүүдые, автомадай таршаганаа, һандаргагдаһан гэрнүүдые, ара үбэргүй буу зэбсэг үргэлһэн, ямаршье сагта бууга̃йнгаа шаб̃ха дарахаар бэлэн байһан (зураг дээрэ) англиска солдадуудай нэгжэлгэ, туш[illegible] хэзээдэшье мартахагүй.

ТАСС-ай фотохронико.

РАНГУН

«АЯНШАЛГАМНАЙ АШАТАЙ ТУҺАТАЙ БАЙГАА»

ТАСС

Бирмын ниислэл хотын мэр У Тейн Вин түрүүтэй Рангун хотын муниципалитедэй делегаци Моссоведэй Гүйсэдхэхэ комитедэй уряалаар Москва ерээд, хотын ажалшадтай уулзажа, ажабайдалтайнь, ажал хүдэлмэритэйнь танилсаһанай һүүлээр Рангундаа бусаһан байна.

«Аяншалгамнай ашатай туһатай байгаа», — гэжэ У Тейн Вин ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлбэ. — Хоёр долоон хоногой турша соо хүндэмүүшэ Москвада байха үедөө хотын асари ехэ ажахытай, засаг захиргаанайнь хүдэлмэритэй танилсаһан, мүн уһаар, элшэ хүсөөр хангалгын асуудалнуудаар, хотын транспортын хүдэлмэрээр, Москвае хүгжөөхэ генеральна түсэбөөр ехэтэ һонирхоһон байнабди».

Москвае бидэнэр ехэтэ һайшаагаабди гэжэ Рангун хотын мэр тэмдэглэбэ. Москвагай транспорт таарамжатай һайн, үнэгүй байна. Москвадахи метрополитен зүрхэ сэдьхэлдэмнай мартагдашагүй дурасхаал үлөөгөө гээд У Тейн Вин хэлэбэ. Эндэ түйлай ехэ барилга хэгдэнэ.

ПАРИЖ

«ЮМАНИТЕ» ГАЗЕТЫН ҺАЙНДЭРЫЕ УГТУУЛАН

ТАСС

«Юманите» газетын жэл бүри үнгэргэдэг зайшалта һайндэртэ хабаадаха эрхэтэй болохын түлөө тусхай билетүүдые тараaха хүдэлмэри Франци соогуур амжалтатайгаар ябуулагдажа байна. Энэнь коммунис хэблэлэй фондо мүнгэ суглуулха үрэ ехэтэй аргануудай нэгэн болоно.

Франциин Коммунис партиин эдэбхитэд 307 мянганһаа дээшэ иимэ билет тараагаа. Энэнь нёдондо жэлэйхиһээ 43 мянгаар олон болоно гэжэ «Юманите» мэдээсэнэ. Байгша ондо коммунистнууд «Юманите» газетын һайндэрые угтуулан, эгээл олон — 700 мянган билет худалдахаар түсэблэнхэй.

БОНН

ҮЕ САГ ЭЛИРХЭЙЛЭН БАТАЛНА

ТАСС

1970 оной августын 12-то Москвада гар табигдаһан Советскэ Союзай ба ФРГ-гэй хоорондын договор хоёр гүрэнэй хоорондохи харилсаае нилээд һайжаруулаа. Энэнь бусад социалис оронуудтай договорнуудые баталха үндэһэ һуури табиһан, арга олгоһон байна гэжэ СВДП-һээ бундестагай депутат, ФРГ — СССР гэдэг парламентска бүлэгэй түрүүлэгшэ Вернер Мертес ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө хэлэбэ. Мүнөө хоёр ороной хоорондо хэдэн хэлсээнүүд баталагданхай гэжэ тэрэ тэмдэглээ. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй нёдондо жэлэй май һарада ФРГ-дэ ерээд байха үеэр эдэнэй зариманиинь баталагдан абтаһан байна.

Москвада гар табигдаһан договор Советскэ Союзтай экономическа харилсаа хүгжөөлгэдэ шухала удха шанартай байгаа гээд социалис оронуудтай харилсаатай «Сименс Аг» гэдэг концерныы коммерческэ ба үйлэдбэриин түсэблэлгын таһагай харюусалгата хүтэлбэрилэгшэ Ульрих Циманн тэмдэглэбэ. Манай фирмэ Наука, техникын талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй комитедтэй түрүүлэн хэлсээ баталһан байна гэжэ тэрэ ТАСС-ай корреспондентдэ мэдүүлээ. Али алиндань ашатай туһатай харилсаа холбоое үндэрөөр сэгнэнэбди гэжэ У. Циманн хэлэбэ.

АФИНА

Грециин правительствын шиидхэбэри

ТАСС

Ороной зэбсэгтэ хүсэнүүдые мэдэлдээ абахые Грециин шэнэ правительство тогтообо. 1967 ондо болоһон сэрэгэй урбалтын урда тээхи Национальна Оборонын дээдын Совет хуулияр һэргээгдэжэ байна. Премьер-министрэй орлогшо, национальна оборонын, залан хүтэлбэрилгын ба түсэблэлгын, гадаадын хэрэгүүдэй, ниитын гурим журамай министрнүүд, мүн Грециин зэбсэгтэ хүсэнүүдэй ахамад командалагша премьер-министрэй толгойлдог Соведтэ орохо байна. Национальна оборонын дээдын Совет Грециин армиин командна бүридэлые томилхо, зэбсэгтэ хүсэнүүдэй ажал ябуулгые тодорхойлһон шиидхэбэринүүдые абаха юм. Оборонын министр зэбсэгтэ хүсэнүүдэй ажал ябуулгые хүтэлбэрилхэ байна.

□«БУРЯАД ҮНЭН»□ 1974 оной августын 13. □ 4-дэхи хуудаһан □ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-01486. Заказ